

Szerkesztőség

Arad, Acsoy-palota,

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 432 Lei.

Fél évre 216 Lei.

Negyed évre 108 Lei.

Havonta 36 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Párisban huncut — a lei!

Párisban táncol a lei. Egy hónap óta járja már a legváltozatosabb valutatáncot a párisi tőzsdén. Emelkedik, esik, majd ismét felszökken, aztán alábillen, később megint előretör, hátra, fel, le, így járja táncát Párisban a lei. A franciák fővárosában csak apró szó a lei, és néhány számjegy, amely mögött egy egész ország zsebe vérzik, ha kisebb az a számjegy, csak egy apró szó Párisban a lei és néhány számjegy, de mögötte áll egy egész ország és aggódva lesi, hogy ezzel a szóval és a néhány számjeggyel mit csinálnak Párisban.

Párisban most táncol a lei. Hol lelket biztatón hirtelen magasra száll, hol meg a zuhanása tör össze minden jobb reményt. Boldog az az ország, amelynek jó valutája van és boldogtalan a gyöngépenzü ország, de a legboldogtalanabb az, amelynek mincseri állandó értékű pénze, amelyről nem tudni, hogy mennyit ér holnap az a pénz, ami ma az ember zsebében van. A kereskedő nem tud sem vételre, sem eladásra kalkulálni és a fogyasztó nem tudja, vajjon drágább lesz-e holnap minden, vagy olcsóbb.

Hiába, Zürich, ide vagy oda, — ahol különben máttól kezdve újból jegyzik a leit — mégis csak Páris tartja kezét Európa pulzusán, a párisi tőzsde árfolyamjegyzéke tükrözi vissza az egész világnak, hogy milyen a kontinens gazdasági helyzetének képe. Talán realitásabbak a newyorki, londoni és berlini tőzsdék megállapításai, de az európai helyzet képét figyelő szem mégis csak Párisban tájékozódik. Párisnak régi világvárosiasága és mai állandó komoly politikai tevékenysége pénzügyi és gazdasági szempontból is irányadóvá tették a párisi tőzsdét és ezt a jellegét megtartja még akkor is, ha néha nyilvánvalóan nem természetes, hanem mesterséges áralakulást küld szét a világ különböző tájaira.

Párisban vannak néha ilyen bizonytalan, hamis megnyilvánulások. Több alkalommal emlékeztünk meg mi is párisi tőzsdemaniplulációkról, többször manővrozta már a lei esésére és nemrégiben is nagyobb botrány támadt egy ilyen leleplezésből. Egy hónap óta majd mindennap változik a lei állása, hol feljebb száll, hol le, alig volt két árfolyamjegyzék egymás-

után, hogy a román valutát változatlanul mutatták volna ki Párisban. Románia belpolitikai helyzete az utolsó hónapban semmit nem változott, gazdasági téren inkább mozdulatlanosság van, mint esemény. Külpolitikai tekintetben sem történt Romániával kapcsolatosan semmi. Mindezek ellenére a párisi tőzsdén bizonytalanul, szinte ötlet szerűen kezelik a román valutát.

Pedig az aranykő kalászkok bő termést ígérnek, a bányák, petroleumforrások, erdőgazdaságok teljes üzemben dolgoznak, a közlekedési viszonyok egyre javulnak és bár még messze ut van előttünk — gazdasági helyzetünk mindenképpen javulóban van. A román valutának határozott irányban kellene emelkednie. Tavaly is emelkedett tavasznyár átmenetidején a lei. Az idén is emelkedő az alapirányzata, de emelkedése aránytalanul lassu és nagyobb kifengései bizalmatlanná teszik a külföldet a román valuta iránt. Ezek a kilengések nem természetesek, az árfolyamalakulások állandó változásai nyilvánvaló mesterkéltseget jeleznek.

Párisban huncut a lei! Párisban új furfanggal manővroznak a spe-

kulánsok, raffinált ötletek irányítják a lei alakulását. Párisban szükség van a leire. Nemsokára megindul az export, gabona, ásványi termékek, só, petroleum, fa, élő állat bő feleslegben özönlik ki az országból és amit kivisznek, mindent leivel kell megfizetni. A spekulációnak érdeke tehát, hogy olcsón szerezzék be a román valutát, a mellyel termékeinket megvásárolja. Páris az egyedüli hely a kontinensen, ahol hivatalos befolyás nélkül a kialakult forgalom szabja meg az árfolyamot, — a spekuláció könnyen dolgozhat. Állandóan változó vásárlással, vagy eladással fölkeletik a börzejátékokra hajlamos tömeg figyelmét a leire, a folyton változó értékű valuta alkalmas rövidlejáratú nyereszkesedésre és a spekuláció irányítói a szükséges pillanatokban mesterségesen lenyomott áron szerezhetik be leiszükségletüket.

A pénzügyi kormány élénk figyelemmel kíséri azt az ördögi játékokat, mely Párisban a mi bőrünk-re, a mi zsebünk-re folyik. Bratianu Vintila küszöbön levő párisi utja nem egészen független ettől a játéktól. A pénzügyminiszter személyesen akar meggyőződni róla és

A nyurga fekete bojtárnak.

(Mimoza naplójából.)

A „Cityben“ egy szelet fejlabos fagyalt mellett Die Dameban olvasom a „Mondscheinklaget“ magára gondolva: — „fragt ihr zersireut, wie's früher war, als ich noch viele Haare hatte...“ ezek a végsorok „eines alten Herrn“ verséhez.

Mindenben keresem a végsorokat — „Victor Margueritts L. Kisasszony legényéletét“ elkobzott könyvujdonságot is elhoztam táskámban — Mimoza kisasszony „La Garconue“ életére gondolva — és tudja, mivel zárul ez a könyv? a 295-dik oldalon így végzi:

— Ki gondol a trágyára, mikor a virágot szagolja? — Maga talán Barabás?

Mert tisztességes asszonyokat nem szoktak variálni, azok nem kérdezhetők „igy, ugy“ — „talán?“ „nem?“ „igen?“ politikusan. „Tisztességesség“ csak egyféle lehet — nyílt, őszinte, ártatlan és sohasem politikai, diplomatikus — akitől már annyiféle kérdezgetnek azok az én izlésem szerint nem tisztességes asszonyok. Idejében megérezni, kitérni a ravasz, fondorlatos kérdezőskö-

dések elől, ez az első kötelessége a tisztességre vágyó nőnek. — Aki bevárja — pláne provokálja a kétes kérdések ostrom özönét — az legyen bármily diplomáciai zsenivel áldva — beleesett a pókháló fonalaiba s megérdemli a buta légy sorsát, akire éhes pók leselkedik szögletéből...

Térdig érő, modern szoknyás leánykáinkat miért csufolja ki ott a Maros parton? Ők nem tehetnek arról, hogy én krinolint tudtam fabrikálni magamnak anélkül, hogy ősanyáink nevéseges me-revségű divatját magamra vettem volna.

— Bidermayert játszottam ma gyáros, szerbes, idegen mégis — höniz zamattal... „Rococo“ porcelán baba voltam a rózsaszín ruhámban, kecsesen hajlongálva egy pohár viz felszolgálása mellett s akkor sem tört le az orrom hegye, ha kegyetlen fricskát kaptam a familiától, amjért csitri lányka létemre négyes fogatokról ugráltak le a gavallérok — kicsiny virágos keztünkbe bekandikálni — miféle virág nyílik? Estike, hajnalka, százszorszép, érzőke, ibolya, viola, kisasszony cipelője...

— Ezek régi divatu virágjaim voltak — a borzas, híres japándisz krizantémek divatiát még akkor senki nem kultiválta.

Fekete máju gunnyal tyukokat, malacot neveltetne velem — amiért Ludasol de Mures határában töltöm életem legnagyobb részét — nyugodjon meg drága Barátom! sem tyukot, sem gáji malacot nem neveltem udvarházunk lilomos ligetjében sohasem.

A falusi orvos praxisa pénzben nem is bővelkedik, de szárnyast, tojást, malacot, tejet, vaját, ordát, sajtot, turót bőven termelnek neki a közeli birtokosok. Néhol finom horocskát, korsóval, vagy hordóval — attól függ, hogy mekkora birtokos, illetve egy „birtokos, több birtokkal“, ragozás! És látja, ma pesti orvos ha lett légyen az én jeles kis párom, mindezeket irigykedve, csak papíron bírhatnám.

De így — ha hiszi, ha nem — a bibliai híres kifogyhatatlan korsónk nekünk van! Én vendégelhetem meg az ötezer embert a „morzsák“ emlékmorzsák maradékaival s még mindig összetakaríthatok, félre tehetek belőle „öt papirkosárra“ valót az Aradi Közlöny számára. Lakmározzon belőle régi jó tárca liferansom!

Ha pesti orvosné lettem volna, ki díszitené fehér virággal Május királynőjének oltárát egész bübajos hónapban? Kosárral, öllel, koscsival visszük a virágot kertem-

ből, a méteres füveglázakban, fehér iriszek, fehér violák, mirtusz, gyöngyvirág, labdarózsa. Lehető gáji asszonyról ábrándozva Önnek, hogy néz ki esti hét órakor a „Mitplomunk“ főoltára? Hat szál karvastagságú viasz gyertyával világítva, rezgő páfrányzöld lomb, csipkés fehérvirág, felhőbe burkolva. Litániát zengünk, ott térdelve „elegáns csont torony könyörögj érettünk!“

— Frigynék szent szekrényei! Jaj magának, aki sohasem tudta, mit jelent a frigynék szent szekrényei! Annak az ajtaját nem lehet semmiféle utánczott Kukulcsal nyitogatni. „Frigynék szent szekrényét“ a battonyai főoltárnál édes jó pap bátyám primiciális oltáránál áldották meg festvért kezek, azért örökké tartók.

Felvette a keztyűt Barabás anélkül, hogy én odadobtam volna. Ki tudja, kinek a keztyűje? Most árnykép torzfigurákat játszik vele a falon, megrikatni, vagy nevéstetni egy beteg gyermeket, a Mimoza lelkét.

Vigvázson — grimaszolni a gyermek is szokott, ne bosszankodjék aztán az ijesztgetésért, ha magára öltögeti hegyes kis nyelvcskéjét... „Árevoár, jügyvöd bojtár!“

orvosságot keresni rá, hogy minden külső és belső iratok nélkül — Párisban mért huncut a lei?

Mikor volt esedékes a felemelt bér?

(A timisoarai ítélőtábla elvi jelentőségű határozata.)

Írta: Székely Atadár ügyvéd.

A timisoarai tábla C. II. 434—9—923. számú határozatában érdekes elvi kijelentést tett a tekintetben, mikor tekinthető a lakó késedelmesnek a felemelt bér megfizetése tekintetében? Az eset előzménye az, hogy B. I. aradi lakos, aki ugyanazon házban bérelt lakást és üzlethelyiséget, 1922 május hatodika helyett csupán 1922 június 7-én, tehát a bírói ítélet kihirdetése után fizette ki házbérfartozását. A háztulajdonos emiatt B. I. kilakoltatását kérte, amit sem a járásbíró, sem a törvényszék nem rendelt el. Ez ellen a háztulajdonos felülvizsgálattal élt a timisoarai táblához.

Az ítélőtábla az aradi törvényszék ítéletét feloldotta és utasította a törvényszéket annak megállapítására, vajjon már korábban megvolt-e állapítva a felek között avagy az adóvallomási ívek alapján megállapítható volt-e azon körülmény, hogy a lakó mennvi évi bért tartozott a lakásért s illetve az üzletért fizetni? S egyben utasította az ítélőtábla a törvényszéket arra is, hogy állapítsa meg azt vajjon alperes az 1922. évi lakástörvénynek a felemelt bérek fizetésére vonatkozó rendelkezését nem sértette-e meg s nem fizetett-e késedelmesen?

Ezeket ismerve, kíváncsian várjuk az aradi bíróságok döntését olyan ügyekben, ahol egyszerűen 3-al 4-el 5-el vagy 7-el kellett volna a bérlőnek szoroznia s megkapta volna a helyes bérösszeget, s ehelyett nem fizetett, hanem a fizetendő bérösszegnek egy jelentéktelen töredékét bírói letétbe helyezve, arra kényszerítette a háztulajdonost, hogy őt perelje és ezzel a perek számát kényszerűséghől szaporítsa.

Viszont a bíróságok nem elégedhetnek meg ilyen esetekben az egyszerű bérmegállapítással, hanem meg kell szüntetniök a bérlői viszonyt a bérlő hibájából mindazokban az esetekben, ahol az 1916. évi alperes bér meg volt állapítható az adóvallomási ívekből, s ahol a bérlőnek csak egy egyszerű szorzási művelet kellett volna végezni, de sikanériából vagy kénvelemszeretethől — ezt a bíróságra bízta.

A tábla fenti elvi jelentőségű határozata egyben utmutatást ad arra nézve is, hogy miként lehet a bér nemfizetések miatti perek számát csökkenteni. Aki tehát 1923. május 6-ig nem fizette meg a felemelt bért, az késedelmebe esett és annak a kilakoltatása is megítélendő a bíróság által.

— **A Bogya—Rupert-affér.** Budapestről táviratozzák: Prónay Pál ezredes és báró Collas Tibor ma levelet intéztek Bogya János képviselőhöz, akinek segédei voltak a Rupert Rezső képviselővel támadt lovagias ügyben és tudatták vele, hogy Rupert a lovagias elégtételadást egy sértőhangú levélben megtagadta. A segédek ezért súlyos kitételekkel illették a megbízottukhoz intézett levélben Rupertet.

A rákosszentmihályi gyilkosok lakásában.

(Látogatások szegényes szobákban, ahol a büni tanyázik.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Beszéltem a gyilkosok szomszédjaival és mindazokkal, akik az utóbbi időben Molnár-Tóth Józseffel, Kanozsayékkal, Ditrói-Puskással és Szegiékkel, a gyilkosság főszereplőivel érintkeztek. Terepszemlét tartottam a gyilkosok által lakott házakban és azok környékén. Érdekes megfigyeléseimről a következőkben számolok be:

Molnár-Tóthot alig ismerték.

Molnár-Tóth József, mióta a tömeggyilkosság tervével és végrehajtásával foglalkozott, zárkózott természetűnek mutatkozott. Csak cinkostársainak tárta fel sötét lelkét. Lakásadóit, szomszédaitársaságát kerülte, úgy, hogy a ház lakói róla vajmi keveset tudnak beszélni. Haza jóformán csak aludni járt s mindig jövet is, menet is gondterhes fővel járt, szőfukar volt. Kanozsay és Ditrói-Puskás sógorán kívül a házban csak egy tisztet látott gyakran felmenni Körös-utca 24. szám alatti lakására, ahová február elején költözött be. Rendkívül udvariasan viselkedett mindenkivel szemben, úgy, hogy az utca népét — a környéken csupa szegény ember lakik — elbűvölte elegáns megjelenésével és udvarias modorával.

Kanozsayék háziasszonya.

Kanozsay Dezső pénteken este költözött be Zlicsaries Károlyné Ernő-utca 19. I. emelet 17-es számú lakásába. Zlicsaries Károlyné csütörtökön bejelentette a ház mesternél, hogy másnap két rokona érkezik vidékről, akik két-három napig nála fognak aludni, de nem szükséges őket bejelenteni a rendőrségen, mert legfeljebb elsőjéig maradnak ott. Kanozsayék nappal alig voltak a lakásban. Rendesen korán reggel elmentek és éjjel tizenkettő és egy óra között tértek haza. A ház lakóival egyáltalán nem érintkeztek. Hétfőn este hat óra felé két detektív jelent meg Zlicsariesnéknél és ezek Kanozsayékat keresték. A házaspár azonban nem volt otthon, mire a detektívek elmentek. Éjjel tizenegy óra után csöngetés hallatszott a kapu alól, de mire a házmaster kiment kaput nyitni, a detektívek már elfogták a házaspárt.

Szegiék becsületeseknek ismerik

Kispestet is felkerestem, ahol Lachmann Andrásné holttestét találta meg a rendőrség. Itt laknak Szegi Antalék, akiknek Rózsa-utca 34. szám alatti lakásában rejtette el Molnár-Tóth az öregasszony hulláját. A hírhedtté vált ház alacsony, apró kis épület, melynek hátsó felében lakik a Szegi-család. Szegi Antalné és három fia már szabadlábban vannak, csupán a Szegi-leány van még őrizetben. A szomszédok egytől-egyig tisztességes, becsületes embereknek ismerik Szegiéket, akik szolidul, rendszeresen éltek mindig, senkit nem bántottak. Egyikük sem hiszi, hogy Szegiék bünrészesei az elvetemült gyilkosoknak.

— Legfeljebb arról lehet szó, — mondották — hogy Molnár-

Tóth a leányt behálózta és elhittette vele, hogy árucikkeket rejteget, melyeket nem tud a lakásán elhelyezni, mert a hatóság árufelhalmozás címén lefoglalná. Szegi Antalné a következőket mondotta:

— 1918-ban néhány hónapig nálam lakott ez az ember. Kereskedősegéd volt akkor is, mindössze tizenhét éves és a legrendesebb életet élte. El sem hittük volna, hogy ilyesmire képes legyen. Évekig nem halottunk azután róla semmit, míg néhány hónappal ezelőtt „ide ette a fene.” A lányommal beszélt. Arra kérte, hogy adjon helyet a kamrában egy ládájának, mert nincs rendes lakása és nem tudja elhelyezni. Egy délelőtt el is hozta a ládát. Csak a lányom volt itthon, ebédet főzött. Mondta, hogy csak vigye a ládát a „supruiba” és helyezze el. Molnár-Tóth azután elásta azt. Dehogyan is tudtuk, hogy mi volt benne. Ha tudtuk volna, ide sem engedjük hozni. Hogy a leányom fogadott-e el pénzt, vagy nem, azt mi nem tudjuk.

Ahonnán Lachmanné a halálba indult.

A Csokonay-utcai Hollandiaszállóban lakott az öreg Lachmann Andrásné, mielőtt Molnár-Tóth kicsalta Rákosszentmihályra, hogy ott meggyilkolja. A földszint 59. számú szobában lakott nyolc napig január vége felé. Arról, hogy hogyan élt a szállodában, a Hollandia portása a következőket mondotta:

— Lachmanné csak késő este járt haza, azt mondta, hogy utlevél-ügyekben szaladgál és azért jött be a városba rákosszentmihályi villájából, hogy közel legyen a hivatalokhoz. Minden éjjel sokáig beszélgetett velem. Gyakran hainali két-három órakor ment csak aludni. A szerény külsejű asszony nagyon beszédes volt, sokszor mesélt családiáról. Elmondotta, hogy férjének azelőtt Amerikában kenyérgyára volt, amit azonban, mikor hazajött, eladott. Nemrég az ura újra visszament Amerikába és most üzemevetője egy philadelphiai kenyérgyárnak. Lachmanné azt is elmesélte, hogy férje nagyon hívja ki Amerikába, de ő egyelőre leányához utazik, aki Romániában van. Egy délután aztán elkérte számláját és kiíratte. Azzal távozott, hogy még aznap este elutazik Romániába. Tudomásom szerint, mialatt itt tartózkodott, egy látogatója se volt. Férjéről feltűnő szeretettel beszélt, senkise merté volna feltenni, hogy az urát meggyilkolta vagy meggyilkoltatta. Különbösen igen jóképű, becsületes arcú és beszédes asszonyságnak látszott.

Ditrói-Puskás úgy élt, mint egy hivatalnok.

Elmentem Ditrói-Puskás Albert lakására is. A külső VIII. kerület egyik szűk, szegényes utcájában, a Losonci-utca 8. számú házban van albérlésben egy kis szobája. A második emelet 22. számú lakásában, Szilágyi Károly lakatosmesternél bérelt feleségével együtt egy szerény bútorzatú utcai szobát. A házbéliek a legna-

gyobb megdöbbenéssel értesültek arról, hogy Puskás is belekeveredett a rákosszentmihályi szenzációba és mostanában csak erről beszélnek. Rosszat a szomszédok nem tudnak rájuk mondani. Csendes embereknek ismerik őket. A házmesterné így beszél róluk:

— Ugy éltek, kérem, mindvégig, mint ahogy hivatalnok emberek szoktak. Nem látszott raituk soha, hogy sok pénzüik van. Szerényen öltözködtek és bizony nem költek. Az utóbbi időben gyakran jártak kapuzárás után haza, de bizony sokszor előfordult, hogy a kapuzárás után adósok maradtak és három-négy kapuzárás adtak meg egyszerre, akkor se többet, mint ahogy mások szoktak, hanem csak tíz, vagy husz koronát. No, azt sem hittem volna a Puskásról, hogy valami gyilkosságban részes. Ez nem nézett ki belőle.

Poincaré beszámolt.

(Anglia is elégtelennek mondja a német javaslatot.)

Párisból táviratozzák: Poincaré a szenátus külügyi és pénzügyi bizottságainak közös ülésén számolt be brüsszeli utazásának eredményéről és hangsúlyozta a francia és a belga kormány teljes egyvetértését. Kijelentette, hogy a két kormány a Ruhr-vidéki passzív ellentállás teljes és végleges feladása előtt semmiféle javaslatot nem tárgyal.

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökségnek jelentik Londonból, hogy az angol kormány a német javaslatokat elégteleneknek és tökéletleneknek tekinti és mégis azon a nézeten van, hogy a szövetségesek a javaslatokat megvitathatják, mert meg kell határozniök, hogy mit tartanak meg és mit utasítanak vissza belőle. Az angol kormánynak az az óhaj-tása, hogy a szövetségesek egvezzenek meg abban, hogy milyen módszerrel cserélik ki nézeteiket, amelyek alapján azután közös választ dolgoznak ki.

Londonból jelentik: Tegnap érkezett meg az orosz szovjet kormány válasza az angol jegyzékre. A szovjet válaszában valamenyvi angol követelésnek eleget tesz, kivéve a Perzsiában és Afganisztánban működő orosz diplomáciai képviselő visszahívására irányuló követelést. Krasszin szovjet megbízott ma adta át a jegyzéket Curzon külügyminiszternek szóbeli magyarázat kíséretében. A Daily Telegraph jelentése szerint Csicserin előreláthatólag maga jön Londonba, hogy az angol kormány kielégítőnek találja a választ és letárgyalja a függő kérdéseket.

Londonból táviratozzák: Mielőtt a szövetségesek bármilyen választ adnának a német jóvátételi jegyzékre, előbb maguk között tárgyalják meg azt. Lord Curzon angol külügyminiszter hétfőn találkozott Londonban a francia nagy követtel. A megbeszélésen alkalmasint az olasz és belga diplomáciai képviselők is megjelentek.

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség értesülése szerint a szövetségesek kormányai elhatározták, hogy a nagykövetek tanácsa útján értesítik a német kormányt, hogy újból életbe léptetik a katonai ellenőrzést a német birodalom felett és felszólítják a német kormányt, hogy tegyen

meg minden intézkedést a bizottság munkájának megkönnyítése érdekében.

Londonból táviratozzák: Az angol kormány azon fáradozik, hogy a német ajánlat ügyében megegyezést létesítsen Franciaor-

szággal és Belgiummal. Anglia felhívta a figyelmet, hogy Námétország megtette az első lépést a megoldás felé, mert kijelenti, hogy a Ruhr-megszállás alatt is hajlandó tárgyalni

Rablógyilkosság hipnotikus álomban.

— Szenzáció egy budapesti bűnügyben. — Amikor a fivér delejes álomba ejti a bátyját. —

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Március elsején főhaborító rablógyilkosság történt Budapesten. Két testvér, Willenberg László és Willenberg Ernő este kilenc óra tájt a Váci-körút 20. szám alatti trafikban Frommerpistollyal leütötte, majd megfojtotta a trafik öreg tulajdonosát, Balkányi Farkas Vilmost, akit aztán kifosztottak. A gyilkos testvérek közül az egyiket, Lászlót, rögtön a tett elkövetése után a helyszínen fogták el, a másik Ernő, kevéssel utóbb került rendőrkézre. Azóta folyik ellenük az eljárás, amelynek során néhány nappal ezelőtt meglepő fordulat történt.

Willenberg László ugyanis a vizsgálóbíró előtt a következő szenzációs vallomást tette:

— Nem tudok semmit az egész rablógyilkosságról. Ernő öcsémnek szuggesztív befolyása alatt állok. Ha igaz, hogy ott voltam a rablógyilkosság színhelyén, a trafikban, akkor csakis hipnotikus álomban lehettem ott. Egyáltalában nem emlékszem semmire, csak arra, hogy a Váci-körúton embertömeg vett körül, amely nekem rontott, rámtámadt s elfogott. Akkor vittek el előttem egy véres öreg embert, akit nem ismertem. Ezt is csak egy pillanatig láttam, mert utána nyomban elájultam.

A vizsgálóbíró további kérdéseire az alig huszesztandós fiatalember gy folytatta:

— Ernő öcsémben nagy szuggesztív erő lakozik. Csodálatos képessége van arra, hogy másokra átvigye akarátát. Már többször hipnotizált engem. Néhány hónappal ezelőtt kezdett kísérletezni velem, eleinte sikertelenül. Később aztán már könnyen tudott hipnotikus álomba ejteni. Amikor fölébresztett, mindig elmondta nekem, mit műveltetett velem hipnotikus álomban. Megparancsolta például, hogy a hetes számot ne tudjam kiejteni és nem is voltam képes rá. Vagy rámparancsolta, vessék bukfcncet, álljak a fejemre. Mindent megtettem, de a hipnózisból való fölébredés után, soha sem emlékeztem semmire. A gyilkosság előtt, amelyről semmit sem tudok, nem hipnotizált az öcsém. Együtt távoztunk el hazulról, de az utcán egy szót sem váltottunk egymással. Ha Ernő ekkor, amikor az utcán mellettem haladt, hipnotizált, vagy szuggesztált, akkor kétségtelenül tudtom nélkül vagy akaratom ellenére tehetett csak. Amikor régebben el-

atott, mindig az én bekegyezésemmel történt.

A vizsgálóbíró ezután a másik Willenberg fiút, a huszéves Ernőt vitte maga elé. Ez már régebben beismerte a rablógyilkosságot amelyet azért követett el, hogy a gyilkosság napját követő huszadik születésnapján pénze legyen mulatásra. Willenberg Ernő ezúttal, anélkül, hogy kérdezték volna; testvérbátyjáról kezdett beszélni és a következőket adta elő:

— László bátyám ott volt a trafikban, de neki a legkisebb köze sincs a gyilkossághoz. Ő mindig az én szuggesztív befolyásom alatt állott. Nem közönséges hipnotikus erő van bennem és akkor is hipnotizáltam. Én már régebben különleges hipnotizáló készüléket szerkesztettem. A médium fejére szijazatot alkalmazok. A szijazatnak a homlokrészére pedig egészen apró villamoslámpa van ráerősítve, amelyet meggyújtok. Mihelyt a médium a szemem előtt lefógó lámpába néz, hipnotikus álomba merül. Bátyámnál ez a készülék felesleges volt, mert ő, mint nagyon alkalmas médiumot kézsimitással és szurós rátekintéssel is tudtam hipnotizálni. Március elsején is hipnotizáltam, anélkül, hogy tudott volna róla és utközben beleszuggesztáltam a következőket: „Végig jössz velem! Bemégsz a trafikba és cigarettát vásárolsz! Amikor utánad megyek, rögtön távozol, bacsukod a trafik külső vasajtáját és a két ajtó között vársz rám!” Így is történt minden. Én leütöttem az öreg trafikost és elvettem hatszázötvenezer koronáját. A trafikból kilépve észrevettem, hogy baj van, egy cselédleány zajt üt. Erre bátyámat, aki még hipnotikus álomból, amelybe ejtettem, nem ébredt fel, elfogták a trafik előtt. Ő mindenképpen ártatlan.

A két testvér aligha beszélhetett össze egymással, mert a gyilkosság óta a törvény értelmében teljesen el voltak különítve és még csak nem is látták egymást. Minthogy családjukban sok volt az elmebajos, a védőügyvédjük előterjesztésére és az ügyészség indítványa következtében a vizsgálóbíró elrendelte a két testvér elmeállapotának törvényszéki orvosi vizsgálatát, amelyet dr. Minich Károly és dr. Németh Ödön orvosprofesszorok fognak végezni a gyűjtőfogház melletti törvényszéki megfigyelőintézetben. Ennek során elsősorban azt akarják meg-

állapítani, hogy fantasztikus meséről, vagy szinte páratlan kriminál-patológiai esetről van-e szó?

Nász a Purgly-családban.

(Purgly Emil főispán leányának esküvője.)

Arad társadalmát közelebb érdeklő fényes esküvő volt tegnap a Magyarországhoz tartozó Bátornyán. Purgly Emil volt aradmegyei földbirtokos és jelenlegi csanádmegeyi főispán Emilia nevelő leányát vezette oltárhoz a bátornyai templomban Szentmiklóssy Andor alkonzul. Az esküvő, amelyen a család tagjain kívül nagy

és előkelő közönség vett részt, fényes külsőségek között folyt le. A polgári kötést Tarnay Ivor, Csanádmegye alispánja végezte, az egyházi esketést pedig dr. Glattfelder Gyula, a csanádi egyházmegye püspöke pontifikálta. Az egyházi szertartás után a megyés püspök magas szárnyalású beszédet intézett a fiatal párhoz. A menyasszony tanúja Purgly János volt, a vőlegényé pedig gróf Wickenburg Márk. Koszorúsleányok voltak: Purgly Mária és Nettstein Vilma, vőfélyek báró Urbán Pál és Purgly Lajos, az uszályhordozó apród pedig ifjabb Purgly János volt

Aradi színészek

az Egyesület fennmaradásáért.

Bizalom dr. Janovics Jenőnek: Az aradi színtársulat rendkívüli közgyűlése.

Az aradi színészek ma délután rendkívüli társulati gyűlést tartottak, amelyen Ladiszlav József elnökölt, a jegyzői teendőket pedig dr. Buja Sándor karmester látta el. A rendkívüli társulati gyűlés összehívására az szolgáltatói alkalmat, hogy a clujai (kolozsvári) színészek táviratilag összehívták az Erdélyi és Bánsági Színészegyesület rendkívüli közgyűlését, amelyre meghívták a színtársulatók delegátusait. Az egyesület rendkívüli közgyűlése a hónap 14-én lesz és ezen fognak részt foglalni a színészek az Egyesület feloszlátása ügyében.

Az aradi színészek mai társulati gyűlésén megjelent Szendrey Mihály is, aki a következő szavakat intézte a színészekhez.

— Én nem mint az igazgató megbízottja, hanem mint működő tag jelentem meg köztetek. Azt hiszem, felesleges bővebben fejtegetnem, hogy mit jelent rátok nézve az Egyesület. Azt indítványozom, mondjátok ki egyhangulag, hogy kívánjátok az Egyesület fennmaradását és további működését, mert egyedül az Egyesületben van meg az az erkölcsi garancia, amely anyagi és szociális existenciátokat biztosíthatja. Indítványozom továbbá, mondjátok ki egyhangulag, hogy bizalmat szavaztok dr. Janovics Jenőnek, aki oly sokat tett a színészek anyagi és szociális érdekében.

Szendrey Mihály indítványát a színtársulat tagjai egyhangulag elfogadták, a határozatot jegyzőkönyvbe foglalták és kivonatban megküldik az Egyesületnek. Ezután a kolozsvári rendkívüli közgyűlésre kiküldendő két delegátus megválasztására került a sor. A színtársulat tagjainak túlnyomó többsége dr. Buja Sándort és Sipos Zsigmondot választotta meg s ezzel mandátumot adott nekik, hogy az Egyesület rendkívüli közgyűlésén az aradi színtársulatók képviseljék. Résztvesz még Arad-

ról a nagyjelentőségű közgyűlésen Szendrey Mihály is, aki mint az Egyesület alelnöke hivatalból jelenik meg.

A rendkívüli társulati gyűlés foglalkozott még a vasárnapi park ünnepélyvel és elhatározta, hogy a társulat a pénz kezelésével és az elszámolásokkal Farkas Ferenc hírlapíró bízta meg, aki a megbízatást elfogadta

Moldék szabadlábrahelyezése a vádtanács előtt.

(Az ügyészség a kérvények elutasítását kéri. — Patruban vasuti főfelügyelőt elhelyezték Aradról.)

Mold József és társai — mint jelentettük — többszöri elutasítás után ismét szabadlábrahelyezés iránti kérvényt nyújtottak be a vizsgálóbíróhoz, aki az iratokat véleményezés végett az ügyészséghez tette át. Az ügyészség Mold és társai további fogvatartását kéri. A véleményezés indokolása elmondja, hogy a terhelték ellen több vádat emeltek, amelyek beigazolás esetén hosszú fegyházbüntetést kaphatnak és mivel Magyarországon rokonaik vannak, szabadlábrahelyezésük esetén szökésüktől lehet tartani. Moldék szabadlábrahelyezése ügyében a vádtanács fog dönteni Moldovan Silvius dr. törvényszéki elnök elnöklete alatt.

Patruban Gergely vasuti főfelügyelőt, akit a legfelsőbb fegyelmi bizottság Mold József volt főfelügyelő ügyében a nyomozást és a vizsgálat vezetésével bízott meg és aki hosszú hónapok óta teljesíti ezt a megbízatását, hirtelen áthelyezték Clujra (Kolozsvárra) A főfelügyelő áthelyezése a Mold-ügy vizsgálatának befejezését nagyban megnehezíti, mert a főfelügyelő résztvevő állandóan a nyomozás és a vizsgálat lefolytatásában. Patruban főfelügyelő min katársunknak kijelentette, hogy clujai (kolozsvári) székhellyel továbbra is ellátja megbízatását.

Gyomorhurutnál, májbetegségek-nél, epeköveknél a FERENC JÓZSEF keserűviz használata gyakran rendkívül jó szolgálatot tesz

Vizikerékpár jár a Maroson.

(Aradi technikus gyártmánya. — Vasárnap délelben bemutatja gépet a Toldi evezős-pavillon előtt.)

Bicikli jár a Maroson! Néhány nap előtt a zsilipről a Toldi evezős-pavillonig lábalt egy biciklista a vizen, aztán víz ellen is megtette az utat. A Marosnak csodái vannak. Mindennap valami újszerű támad ki ebből a folyóból. Merle Géza mérnök cementhajója, Czeiler Jenő saját készítményű motorcsónakjai, majd a most tervezett hydroglisseur (motorosvizisikló), aztán a „Vadevezősök” kiránduló-regattái, meg a csinos evezős-pavillon, még hidroplánt is akar valaki csinálni és a sok eredmény és terv mögött már ismét egy új csoda: vizikerékpár jár a Maroson. Az egész országban sehol sincsen olyan kifejlesztett vízi-élet, mint Aradon és minden külső segítség nélkül, az aradiak önmaguk emelték városukat az ország első vizisport-városává.

Ami azt illeti, nem mai ötlet kerékpárt a vizen használhatóvá tenni, mint ahogy a motorcsónak sem új valami, de mégis nemcsak elsősorban helyi, de országos események ezek, mert sehol az országban sem motorcsónakot, sem regattát, sem pedig vizibiciklit nem gyártanak és nem kísérleteznek sehol olyan csodákkal, mint a cementhajó és mint a légpropelleres vizisikló, amely ötven embert szállít 40 kilométeres gyorsasággal a víz folyásával ellentétes irányban.

Tulajdonképen nem is kerékpár ez a bicikli, hiszen nem kerekeken jár és nemhogy kettő, de még egy kereke sincsen, hacsak az áttéteket nem számítják keréknek. Két szivaralaku tömlő a kereke a vizibicikliknek, hosszabb, zárt bádoglienger, ami a víz színén tartja a biciklistát és gépet. De ha a szó szorosabb értelmében nem is kerékpár, mégis ez a neve az alkotmánynak, mert rendszer keréknár vázából készült a kerékpárhoz hasonló áttételes lábajtó erővel halad és keréknár kormány a kormány, csak hátul van a lapátja. A pedál egy láncot forgat, amely közvetítéssel egy propellert hoz mozgásba. A propeller a gép hátulsó részén nyúlik a vízbe és lábaitással elérhető forgása megkíchetés hajtóerőt képvisel.

A vizibiciklit aradi technikus készítette: Somló Gábor, az aradi Astra vagongyár műszaki tiszt viselője. Somló Gábor azelőtt a petrosényi hányaművek gépkonstruktőre volt és nem az első kísérlete a vizikeréknár, állandóan mechanikai problémákkal foglalkozik és még ottlón, a lakásán is folyton fur-farag. Legújabb kísérletéről a következőket mondja:

— Az a vizikeréknár, amivel a napokban a Maroson láthattak, csak egy terv, egy kísérlet első kézzelfogható formája. Egvedül építettem, a magam tervei és számításaim alapján. Természetesen az elmélettől rendszerint távol van a gyakorlat és az első konstrukció is javításra szorul. Így elsősorban a propellert kell megnagyobbitanom, mert így nagyon lassan halad. A regattisták, meg a vadevezősök a nehezebb, kiránduló hajókkal is könnyen siklottak el mellettem és nevetve integettek, nógattak sietésre. De vasárnapra már elkészül az új propeller és ha teljesen befejezem a gé-

átjavítását, akkor víz ellenében egy könnyű, erős többvezős regatta-hajó gyorsaságát fogom elérni. A tömlők is rövidek egy keveset, csak a magam méreféhez szabtam. Ha elkészülök, vasárnap 11 és 12 óra között ismét lejövök a Toldi evezősházig.

— Eredetileg motorost akartam építeni, de mert a motor házi készítése is túlságosan költséges, más hajtóerőt kerestem és így próbálkoztam a kerékpárral. Ma még nem tudom, hogy rendszeres gyártásnál milyen drága lenne egy gép, de azt hiszem, hogy egyike lehet a legolcsóbb vízi közlekedő eszközöknek.

Somló Gábor életrevaló kísérleteit bizonyosan még többen követik, talán mint a Czeiler-gyár, más gyárüzemek is kedvük kapnak vizijárművek gyártásához és Arad városa még tenger nélkül is fejlett hajó és egyéb vizijárművek gyárvárosa lehet. KÖ.

Sport.

Tenniszverseny Aradon.

(Második nap.)

A szombat délutáni bajnoki versenvek elődöntői a következők eredményel zárultak: Férfi egyes bajnoki: dr. Lupu—Angele Jenő 6:0, 6:2, Széll József—bárá Andrányi 6:3, 2:6, 9:7, bárá Bohus—dr. Farkas 6:2, 6:3. Női egyes bajnoki: Schlosserné—Angel Magda 1:6, 6:3, 6:3. Férfi páros: dr. Lupu—bárá Bohus—Táncos—Angele 6:1, 6:1; Bánhidv—Farkas—Boros—Török 7:5, 6:4. Vegyes páros: Széllné—dr. Lupu—dr. Farkasné—Bánhidv 6:1, 6:0. Handicap: Weininger—Lupu 6:4, 6:2 Brunner—Meer 6:3, 4:6, 6:4. A döntő versenyekre holnap délután kerül a sor.

— Recordok sorozata az ATE. versenyén előrelátható, mert a beérkezett nevezések szerint az ország legjobb atlétái fognak találkozni. A páratlan sikerűnek ígérkező verseny az óvartéri sporttelepen vasárnap délután 3 órakor kezdődik. Előfutamon d. e. fél 11 órakor.

— A Meteor kerékpár-klub nagy országos keréknár- és motorversenye ma d. u. 4 órakor a vári állásban, melvet nagy érdeklődés előz meg annál is inkább, minthogy a sok vidéki nevezés között az bucaresti „Aquila” keréknár-klub is szerepel. A verseny programjában motorkeréknár versenyszám is van, amelyen Arad és környéke számos motorkeréknáros indul s így a verseny óriási sikerűnek ígérkezik. A Meteor mindent elkövet, hogy Arad város keréknársportját a régi, magas nivóra emelje.

— Az AMTE. által ma, vasárnap a Munkás-Oththon nagytermében rendezendő országos nagy válogatott birkozóverseny iránt óriási az érdeklődés. A benevezettek egyrészenek erős, izmos alakjai már is kitűnnek a korzó mindennapi alakjai közül. Az ország minden részéből érkeznek a nevezések és így egy ritka látványosság lesz eldőltnek látni az első kérdését. A nagy nevezésekre való tekintettel az előmérkőzések egész nap folytatódnak, a döntő mérkőzés este 8 órától 11 óráig bezárolag. Jegyek reggel 9 órától a Munkás-Oththonban válthatók.

Tilos a buza-export.

(A buza ára vagononként 45 ezer lel.)

Bucurestiből táviratozzák: A legfőbb gazdasági tanács rendeletet adott ki a búzakereskedelem szabályozása tárgyában. A rendelet a buza árát vagononként 45.000 leiben szabja meg, a barna kenyér árát különként 4.50 leiben határozza meg. A malomtulajdonosok kötelesek a gabona 50 százalékát kenyérlisztté feldolgozni. A buza kivitele ebben az évben el van tiltva, de ha az új termés kétmillió hektáron felül fog emelkedni, ebben az esetben szabadabb fogják tenni az exportot. A rendelet intézkedik az élőállat kivételről is és azt lehetővé teszi igen magas vám-tételek mellett. A tojás kiviteli vámját két leiben állapítja meg a rendelet. A rendelet életbelépésének időpontjáról a kereskedelmi miniszter fog határozni. (Rador.)

Gyilkosság

és öngyilkosság.

(Magániszttviselő és detektívfelügyelő.)

Budapestről táviratozzák: Varga István detektívfelügyelő ma egy orgazda után nyomozott és mert Szlonka Rezső magánhivatalnokot gyanusították az orgazdasággal, nála is házkutatást akart a detektívfelügyelő tartani. Varga vállatára fogta Szlonkát, hogy hol vannak a Király-utcai üzletből lopott fehérneműek, mire Szlonka válasz helyett revolverrel fejbeltette a detektívfelügyelőt. — Varga Istvánt a Rókus-kórházba szállították. Az orvosoknak az a véleményük, hogy nem éri meg a holnapot. Szlonka azt a néhány pillanatot, ami a lövés meglétele és a szomszédok elősietése között volt, kihasználva, megszökött.

Ujabb budapesti távirat jelenti: Szlonka Rezső 28 éves magánhivatalnok, aki egy műszaki üzletben van alkalmazásban, az elmúlt éjszaka a Margit-szigeten mellbe lötte magát. A golyó a szíve fölött hatolt mellébe és súlyos sebet ejtett. Ugy Varga detektívfelügyelőt, mint Szlonkát a Rókus-kórházban ápolják. Varga még mindig nem nyerte vissza eszméletét. Sem a detektívfelügyelőt, sem Szlonkát nem lehetett kihallgatni. Szlonka Rezső a merénylet után a menyasszonyával a Nemzeti Színházba ment és a karzatról végignézte az előadást. Ennek befejezése után a Margit-szigetre hívta menyasszonyát, ahol elmondotta az esetet. Majd kijelentette:

— Nincs más menekvésem, öngyilkosnak kell lennem!

A tisztviselő menyasszonya megrémült, elsietett rendőrért. E közben Szlonka magára ött. — Mire a menyasszony visszatért a rendőrökkel, Szlonka vérében fe-

küdt és elvesztette eszméletét. A gyilkos és öngyilkos magániszttviselőt a mentők a Rókus-kórházba szállították.

Dr. Angel polgármester visszatért Bucurestből.

(A prefektus intervenciójának eredménye.)

Dr. Angel István polgármester ma délelőtt hazaérkezett Bucurestből. Mint annak idején megírta az Aradi Közlöny, a polgármestert a belügyminiszter rendelte Bucurestibe, hogy ott mint elismert közigazgatási szakember segítsen az ügyiratok feldolgozásában. Az elmúlt héten Georgesu János prefektus dr. Angel István polgármesterrel Bucurestibe utazott és bejelentette a belügyminiszternek, hogy a városnak állandóan szüksége van dr. Angel munkásságára, ezért lehetőleg más tisztviselőt delegáljon a belügyminisztériumba. A belügyminiszter honorálta a prefektus álláspontját és utasította a várost, hogy tetszése szerint küldjön egy hónapra egy olyan tisztviselőt aki tökéletesen jártas a közigazgatásban. A város vezetősége a jövő héten foglalkozik ezzel a kérdéssel és a delegált tisztviselőt a belügyminiszter utasítása szerint azonnal Bucurestibe küldi. Dr. Roba János főpolgármester kijelentette az Aradi Közlöny munkatársának, hogy nemcsak Aradról, hanem Erdély minden városából delegáltak tisztviselőt a belügyminisztériumba.

A hivatásos csempész.

(Az olasz mérnök huszezer leije. — Felmentett aradi gyógyszerész. — 136 gramm arany.)

Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma három kisebb vámcsempészési ügyet foglalkozott. Jagno Lőrinc olasz mérnök petroseni lakos néhány nappal ezelőtt táviratot kapott, hogy Milanóba lakó apja halálos beteg. Mivel utlevél volt birtokában, rögtön vonatra ült, hogy Milanóba utazzék és 20 ezer leit is vitt magával költségekre. A curiandi határon szabály szeriure megmondotta, hogy mennyi pénz van nála. — amit a vámtisztek elvettek tőle és megindították Jagno ellen az eljárást. A törvényszék a mérnököt a csempészés vádjá alól felmentette, mert a bizonyítás folyamán kétségtelesen beigazolást nyert, hogy Jagno nem csempészési szándékból akarta a pénzt átvinni a határon.

Niedermayer Ferenc gyógyszerész bünrészességgel vádolta az ügyészéggel egy vámcsempészési ügyből kifolyólag. Hochmann György gyógyszerész, akif a vámlhatóságok, mint hivatásos csempészt ismernék, hónapokkal ezelőtt egy kofferben körülbelül 45 ezer lei értékű gyógyszert csempészett át a határon, amelyet Niedermayernél helyezett el. A törvényszék előtt beigazolást nyert, hogy az aradi gyógyszerész nem tudott a csempészésről és ezért felmentette a bünrészesség vádjá alól.

Spitz Herman 136 gramm aranyat csempészett át a múlt évben a curfici határon. Ezért az elsőfokú bíróság 21 ezer lei pénzbüntetésre ítélte. Fellebbezés folytán a törvényszékhez került a büntetés, amely az elsőfokú ítélet jóváhagyásával elutasította a büntetés leszállítása iránti kérelmet.

Hogy áll a leu?

Június 9-én azottok 100 leleért:

Aradon:

2.86 svájci frankot,
7.81 francia frankot
16.95 szokott,
2.700 külföldi magyar koronát,
2.900 tényleges magyar koronát,
3.400 belföldi magyar koronát,
38.500 német márkát,
35.500 osztrák koronát.

Zürichben 2.85 frankot.

Párisban 8— frankot

Budapeston 2900-3100 koronát

Bécsben 37000 osztrák koronát

Londonban 1 font 850 lei.

Berlinben 42!00 márkát.

Ellenőrzik a tanulmányi szabadságot kérők okiratait.

(Visszaülésekre jöttek rá a hadügyminiszteriumban.)

Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial június hatodikai számában a hadügyminiszterium következő rendelkezését közli:

A miniszterium arról értesült, hogy azoknak az okiratoknak, amelyek alapján az újoncok tanulmányi halasztást kérnek, nagyrésze hamis, amiért a következőket rendeli el: Halasztás vagy korengedély csak olyan oklevél alapján engedélyezhető és csak azok az oklevelek tekintendők érvényeseknek, amelyekon új vizum van, vagyis abból az évből származó, amelyben az újonc a halasztást kéri s ha az el van látva a kiállító intézet pecsétjével és igazgatójának aláírásával. Külföldi okiratokra nézve pedig a vizumon kívül a közoktatásügyi miniszterium láttaozása is szükséges.

Az illetékes hadügyi felügyelőségek és az iskolák igazgatóságai fogják igazolni azoknak a tanulóknak okiratait, akik tényleges vagy tartalékos tisztiiskolákban vannak, azon újoncok pedig, akik az újoncozási törvény B. szakasza alapján sorozandók és csapatteiknél vannak, egy évi szolgálat után való szabadságolása csak abban az esetben engedhető meg, ha a fentírt módon láttaozott bizonyítványokat vagy okleveleket mutatnak be. Minden gyanús bizonyítvány, vagy oklevél közvetlenül a közoktatásügyi miniszteriumhoz terjesztendő fel, mely megvizsgálja és amennyiben hamisítás történt, a büntetés kiszabása céljából jelentést tesz a hadügyminiszternek.

Harc az aradi színházért.

A városi tanács Róna Dezső mellett. — Hogy osztották ki a koncessziót. — Nyilatkozik Szabó.

Arad magyar közönségét most az a kérdés izgatja, ki kapja meg az aradi színház koncesszióját? Az eddigi jelentések szerint Róna Dezső, a színház jelenlegi igazgatója még nem kapta meg a jövő évre szóló koncessziót, mert az ismeretes levél-affér ügyében vizsgálatot indítottak ellene. Híre kelt annak, hogy a szépművészeti miniszterium vezérfelügyelője az aradi koncessziót Szabó Pál temesvári színházgátnak adta. Erről a hírről értesült a Bucurestiben tartózkodó Róna Dezső is, aki ma táviratban arra kérte Arad város vezetését, tiltakozzék a miniszternél, hogy az aradi színházat Szabó Pál kapja meg. A városi tanács ma délben foglalkozott Róna Dezső kérésével. A tanács elhatározta, hogy táviratot írt az miniszterhez és ebben közli, hogy a városnak semmi kifogása sincs Róna Dezső ellen, aki szerződésben kötelezettségeinek eleget tett. A tanács azt javasolja a miniszternek, hogy ha nincsenek fontos gátló körülmények, adja meg továbbra is Rónának az aradi színházra a koncessziót.

Arról, hogy az aradi színház sorsát miként intézték el, érdekes jelentést olvasunk egy cluji (Kolozsvári) lapban. A szépművészeti miniszterium vezérfelügyelője kedden az izgalmas lefolyású anketon kijelentette, hogy Róna nem kaphat koncessziót, ha nem bizonyítja be vádját Janovics ellen. Ekkor odalépett a vezérfelügyelőhöz Szabó Pál, akinek nem jutott koncesszió és a következőket mondotta:

— Kérem, nekem nincs kerülem, tessék nekem adni Aradot.

A vezérfelügyelő teljesítette Szabó kérését. Értesülésünk szerint a vezérfelügyelő határozata nem végleges, mert Banu miniszter a koncessziók ügyében magának tartotta fenn a döntés jogát.

Szabó Pál színházgátnak ma telefonon felhívta az Aradi Közlöny szerkesztőségét és a következők közlését kérte:

— Tegnap érkeztem vissza Bucurestiből, de csak most értesültem azokról a vádakról, amelyek ellenem az erdélyi magyar színészegyesület feloszlásának tervével kapcsolatban felhoznak. Ezek a vádak teljesen alaptalanok. Én kedden érkeztem Bucurestibe és az ezt megelőző szombaton már megvolt az az értekezlet, amely után közölték a színészegyesület feloszlásának tervét. Nem, hogy közvetlen szerepem nem volt ennek a tervnek a létrehozásában, de közvetett sem, mert engem is meglepetésszerűen ért a terv. Híve vagyok az erdélyi színészegyesületnek és soha ilyen színészellenes magatartásra nem ragadtam magamat, mint amilyent most nekem tulajdonítanak. Még nem tudom, hogy mi lesz a színházi Koncessziómmal, mert az én ügyem még részben elintézetlen. Annnyit már elintéztem, hogy mához egy hétre, azaz a jövő hét szombatján megkezdem temesvári szezonomat az „Aranymadár” című operettel. Egyelőre szeptemberig van koncesszióm. Bucurestiben a vezérigazgatóság részéről kijelentették, hogy Róna Dezső aradi igazgató ellen megin-

ültják a vizsgálatot és ha az ellene felhozott vádak beigazolódnak, akkor az aradi koncessziót is én kapom meg. Megkérdezték a Bucurestiben tartózkodó színházgátnak, hogy van-e kifogásuk ez ellen? Valamennyien kijelentették, hogy nincsen. Amennyiben megkapom Arad koncesszióját is, olyan színtársulatot szervezek, amilyen még Aradon nem volt. Ebben az esetben pedig Temesvár csak nyári állomásom lenne.

Rendet a piacon.

Nem értem ezt a sok zsörtölődést a mi aradi piacon van. Oly egyszerű a dolog! Maximálva van minden. Ez szól úgy az eladónak mint a vevőnek. Aki a piacra behoz valamit, az kell hogy ismerje a maximális árakat s azzal, hogy a piacra megy, önként alávetette magát a hatósági intézkedésnek, tehát jön a vevő, vesz a mire szüksége van, leolvassa a pénzt s megy tovább, nem kell itt egy szót sem kérdezni, alkudni adsz ide-nesze és kvitt!

Azon eshetőségre pedig, hogy valamely kofa nem tud lemondani a gyermekkorától beleszorult görömbösködéséről, vagy ki akarja játszani a maximális árakat, ajánlom Gritta Ovidius rendőrprefektus ur figyelmébe a következőket: Egy napon (egyetlen egy nap elég!) árasztassa el a piacot rendőrökkel és ügynökökkel, ha nincs elég ügynök, a közönség egy pár tucat fiatal tagja szívesen áll rendelkezésére 1—2 napon át, ezeket az ügynököket helyeztesse el a piacon akként, hogy minden 20-ik lépésnél legyen egy-egy ügynök. Ahogy a közönség megismerie őket: viseljenek balkezükon tricolor.

Oly esetben, ha az eladók — különösen a kofák — nem hajlandók a maximális árért odaadni a kívánt árut, a közönség köteles minden esetben az ügyök figyelmét erre felhívni. Most aztán a prefektus ur tetszése szerint két módot ajánlok:

1. Vagy az ügynök kényszerítésére köteles az eladó a maximális árért átadni a portékát, vagy ha az eladó egyetlen egy szóval is ellenkezőnek: azonnal átvitettem a piac háta mögé a Str. Seminarului (Sina-utca) és Str. Gozdu (Szent István-utca) között fekvő vonalba s több táblát helyeznek el úgy, hogy mindenki elolvashassa, hogy „itt a maximális árakon felül vásárolni óhajtok részére állanak rendelkezésre az eladók, persze a maximális árt be nem tartó kofák, termelőt és vevőt megbüntetném.

A 2-ik megoldás az lehetne, hogy az eladókat akiknek a maximális árak nem tetszenek, egyszer s mindenkorra kitiltom a piacról. A már a piacon levő árut az ügy-

nökök útján kényszerítem, megbüntettem, a befolyt pénzt a pénzbüntetés törlesztésére fordítom s ez nyíva renthenskedőket összegyűjtöm s egy-egy csapatban a lakóhelyük szerint illetékes város végére elkísértetem a rendőrökkel. Az illetők neveit jegyzékbe veszem s ellenőriztetem, hogy azok a piacra többé be ne jöjjenek. Beállítom az az eset, hogy ezek a következő napokon a piacon kívül próbálkoznak termékeiket eladni, ezt a könyrről a város végén vasúti állomásokon s egy-egy főbb utcán ellenőriztetem.

Ismétlem, a városi fiatalok, tisztviselők stb. szívesen rendelkezésére állnak a prefektus urnak, s elegendő ezt a procedurát 1—2-szer megismételni. Merek fogadni, hogy 15 napon belül az aradi piacon rend lesz. Egy tisztviselő.

Irodalom, művészet

Dr. Mezey zeneiskolájának hangversenye.

Dr. Mezey Zsigmond zeneiskolájának növendékei az idén ismét pódiumra állnak, hogy fejlődő tehetségükről tanuskodjanak a közönség előtt. A város zeneértő közönsége élénk érdeklődéssel várja a vizsgálóhangverseny eredményét, mert az utóbbi időben, különösen alkalma volt megismerni dr. Mezey már Erdélyszerte méltányolt zeneesztétikai és pedagógiai tudását. Széles körben keltettek fel-tűnést dr. Mezeynek színes cikkei, amelyek kiváló zenei tudásáról tettek tanúságot. Alkalmunk volt megszerezni a vizsgálóhangverseny műsorának kiemelkedő számainak, amelyek egyrészt eddig csak hangversenyeken beérkezett művészekről hallottunk. A műsoron szerepelnek: Sarasate Faust fantáziája hegedűre, Kubelík házi komponistájának Drottának újdonsága, „Taudresse”, Dohnányi és Busoni új vonósnyegyesel, Beethoven híres török indulója zenekarra az „Athén romjai” című színpadi műből, Corelli megkapóan szép klasszikus nyitánya zenekarra, Csajkovszky, Rubinstein orosz zenéje, Liszt és Chopin fantáziái, Grieg szonátái, a „Lugojana” című román nemzeti tánc Chován feldolgozásában négy kézre. A felsorolt klasszikus zeneszámok, amelyek mindegyike kiforrott művészetet igényel, határozott talentumok fogják előadni. A nagy érdeklődéssel várt vizsgálóhangverseny június 17-én délután 3 órakor (vasárnap) lesz a Kulturpalota kistermében.

* Heti műsor. Hétfő: Szünet. Kedd: Traviata. Sándor Erzi vendégfelléptével. Szerda: Varázskerítő. Csütörtök: Rigolotto. Sándor Erzi vendégfelléptével. Péntek: Ig-lói diákok. Szombat: Hoffmann meséi. Sándor Erzi vendégfelléptével. Vasárnap d. u.: Büvös kard és Csipkeróza. Ester: Sányi csillag.

„Mesebeli herceg” Gyönyörű kiállítás amerikai film bemutatója hétfőn az Apolloban.

* Színes tündérkertté varázsolják vasárnap délutánra az Eminescu (Baross) parkot, ahol az aradi színészek nagyszabású parkünnepélye zajlik le. Minden attrakciót összehalmozott a parkünnepély rendezőse, hogy a közönséget minél jobban és kellemesebben szórakoztassák: Inke Rezső bár-sátra előtt Erdély leghíresebb cigányprimása: Körösi-Dudus játszik és kíséri Arad kedvencének, Barics Gyulának ének-számaival. A nyílt színpadon színházi előadás lesz, az összes elsőrendű művészek fellépnek, szeriöz és vidám

számokat adnak elő, modern táncokat mutatnak be. Külön rulett-terem áll a közönség rendelkezésére. A színészek parkünnepélye az idei kerti mulatságok legnagyobb méretűje lesz, célja a legnemesebb: a színészek gázsijának biztosítása.

* Vasárnap este Barics Gyula és Győző Aliréd felléptével az Arad-dás zsidó kerül színre. A darab női főszerepét a színház igazgatóságának meghívására az aradi közönség kedvelt művésznője, L. Kiss Mariska játssza.

A temesvári halálos végű verekedés.

— Szabadon bocsátották Blasiu orvostanhallgatót. — Botpárbaj az éjszakán. —

(Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk telefonjelentése.) A temesvári román templom előtt történt halálos végű éjszakai verekedés ügyében — amelyről az Aradi Közlöny elsőnek közölt ki-merítő tudósítást — ma jelentős fordulat történt. Blasiu Traján, a kinek botütése okozta Fischer Ignác kereskedő halálát, ma hallgatta ki Farchescu vizsgálóbíró. Blasiu Traján előadta, hogy ő Fischert az összetűzés előtt egyáltalán nem ismerte és véletlenül sétált a gyárvárosi román templom felé, amikor meglátta, hogy Fischer a templom kapuja előtt olyasmint művel, ami a templom szentségét profanizálja. Ebben súlyos vallási sérelmet látott és figyelmeztette Fischert, aki őt nyomban megütötte. Hogy neki nem voltak támadó szándékai, az abból is kitűnik, hogy botját a bal kezében tartva ment oda hozzá és amikor Fischer botjával többször rásujtott, jobb kezével védekezett és megpofozta a kereskedősegedet. Blasiu kezén és karján ma is látszanak az ütések nyomai. — Csak mikor a botütések egész zápora hullott rá, akkor kapta kezébe botját és surrott rá Fischerre Valóságos botpárbaj fejlődött ki közöttük és amikor Fischer egy botütéstől elvágódott, ismét talpra szökött és rákiáltott a menekülő Blasiura:

— *Állj meg, mert ledölel!*

Blasiu erre úgy megijedt, hogy megállt. Fischer újból neki támadt és Blasiu csak nagy nehezen tudott elmenekülni.

A vizsgálóbíró a terhelt, valamint a szemtanúk: Bálint Margit és Mayer vallomásából megállapította, hogy a támadó fél a szerencsétlen véget ért Fischer Ignác volt. Blasiura semmiféle előre megfontolt ölési vagy testi sértési szándék nem bizonyítható rá. Verekedésről volt csupán szó és a boncolás megállapította, hogy Fischer ebben a verekedésben csak azt az egyetlen botütést kapta, amely halálát okozta és azt is megállapította, hogy a verekedés kezdetén

Minthogy az ütés inkább véletlen, mint a szándékosság eredménye volt és esetleg önvédelemről és jogos felháborodásról is szó lehet, a vizsgálóbíró ma elrendelte Blasiu Traján szabadlábra helyezését azzal az indoklással, hogy a rá kiszabható büntetés nem olyan nagy, hogy szökésétől kellene tartani és Blasiu Trajánnak rendes lakása és foglalkozása is van.

Dr. Fehér főügyész, akinek a szabadlábrahelyezés ellen a vádtanácsához felfolyamodási joga van nem élt kifogással Blasiu szabadlábra helyezése ellen, így a húszéves orvostanhallgatót ma délután szabadlábra helyezték. A titokzatosnak tűnő ügy teljesen tisztázódott; a szerencsétlen véget ért Fischer Ignác halálát a tragikus véletlennek kell tulajdonítani.

A rákosszentmihályi bűnügy.

(Megvizsgálják Molnár-Tóth elméleti állapotát.)

Budapestről táviratozzák: A rákosszentmihályi tömeggyilkosság bűnöseit tegnap kísérték át a pest-vidéki ügyészség főutcai fogházába. A fogházban este 10 óra előtt vette át Molnár-Tóth Józsefet, Kanosy Dezsőt, Boócz Istvánt, Ditrói-Puskás Albertet, Molnár-Tóth Józsefnét, Kanosy Dezsőné: és Szigeti Mária-t a fogház gononoka, dr. Sárospataky József királyi főügyész jelenlétében. Mindegyik foglyot külön-külön zárkában helyezték el. A bűnügy iratait Kiss Sándor dr. soros ügyésznek osztották ki. Az ügyben a vizsgálóbíró dr. Csikmák Lajos vizsgálóbíró fogja vezetni. Az ügyészi indítvány után a vizsgálóbíró rögtön megkezdte a gyanúsítottak kihallgatását. A vizsgálóbíró elrendelte dr. Levay Tibor védő kérésére Molnár-Tóth József és Kanosy Dezső elméleti állapotának megvizsgálását, a fegyverszakértők kihallgatását és újabb helyszíni szemle megtartását. A gyilkosság bűnjelét s a bádogdobozokat az ügyész segre szállították.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

7. Francia játszma.

Játszották Budapesten, 1921. szeptemberben.

Világos: Bogoljubov. Sötét: Tartakover.

1. e2—e4	1. e7—e6
2. d2—d4	2. d7—d5
3. Hb1—c3	3. Hg8—f6
4. e4×d5	4. Hf6×d5
5. Hc3—e4	5. Hb8—d7
6. Hg1—f3	6. Ff8—e7
7. e2—c4	7. Hd5—f6
8. He4—c3	8. 0—0
9. c4—c5	9. e6—e5
10. c5—c6	10. b7×c6
11. d4×e5	11. Hf6—g4
12. Fc1—f4	12. Fe7—c6
13. Ff4—g3	13. Bf8—e8
14. Ff1—e2	14. Vd8—e7
15. 0—0	15. Ba8—b3
16. e5—e6	16. f7×e6
17. Vd1—a4	17. Bb8—b4
18. Va4×c6	18. Fc8—b7
19. Vc6×e7	19. Be8—c8
20. Vc7—a5	20. Bb4×b2
21. Ba1—b1	21. Bb2×b1
22. Bf1×b1	22. Fe5—b6
23. Va5—g5	23. Ve7×g5
24. Hf3×g5	24. Hg4×f2
25. Fg3×f2	25. Bc8×e3
26. Ff2×b6	26. Hd7×b6
27. Fe2—g4	27. Fb7—d5
28. Fg4×e6+	28. Fd5×e6
29. Hg5×e6	29. Bc3—c2
30. a2—a3	Remis.

Sakk hírek. Az aradi sakkverseny résztvevői felkéretnek, hogy hátralekos játszmáikat minél előbb bonyolítsák le, hogy a verseny még e hó folyamán befejezhető legyen.

Mozi.

* A vadmacska vasárnap az Urániában. Bohózatú elemmel telített rabló és katonai romantika jellemzi ezt a különösen szép természeti felvételekkel bővelkedő filmet, amelynek főszerepét a nagyszerű filmprimadonna, Pola Negri játssza. A pompás álomjátékban Lubitsch Ernő csillogtatja bámulatos rendezőtehetségét, aki az örült hajszakat oly ügyesen állítja be, hogy az utolsó percig nem tudni, vajjon dráma vagy komikum lesz-e belőle. A vadmacska csupán vasárnap kerül színre az Urániában.

* Csak vasárnap látható még az Apollóban a hét főbűn-sorozat egyik legnagyobb alkotása, a Bűzkeség. A pompázatos dráma még csak vasárnap kerül színre az Apollóban. Ezzel a képpel egyidejűleg látható az arad-várad vasútvonal ünnepélyes megnyitására készült filmfelvételei.

* A mesebeli herceg amerikai történetét hétfőn kerül bemutatásra az Apollóban, egy csodaszép, de koldusszegény varrónő érdekesen kedves történetét adja, akinek az élettragédiája, hogy férje durva, elzül-lött ember.

Kandia kara-mellák (tej-kávé és oszokoládé-izben megerkeztek. Kérje mindenütt. Minőségük legkiválóbb.

B. Sándor Erzsi.

(Látogatás a művésznőnél.)

A Központi-szálloda második emeletén kétszobás lakosztályban lakik Sándor Erzsi a budapesti Operaház világhírű kamaraénekes nője. Itt kerestem fel délután fél hatkor. Bosnyák Zoltán államtitkár, a művésznő férje fogad lekötöző udvariassággal és amíg a művésznő elkészült toaletttel, ő tart szóval. Rövid diskurzus után lép be hozzánk a másik szobából Sándor Erzsi. Kellemes megjelenés, tiszta és közvetlen modorban üdvözlő, leül közénk, néhány szó és már benne van ő is társalgási témánkban.

— Kolozsváron töltöttem egy nagyon szép hónapot és a legkellemesebb emlékeim közé fognak tartozni az ottani magyar színház operaelőadásai. Annyi igyekezetet, annyi hozzáértést, amennyit ott láttam, még nem tapasztaltam egy vidéki színház operaelőadásainál sem. Tegnap Temesvárról jöttem Aradra, ahol egy jól sikerült koncertet adtam. Temesváron Szana Zsigmondék vendégei voltunk és az ő autóján indultunk el, de nem mertem autóval tovább jönni a temesvári vasúti állomásnál, ahol azután vonatra ültünk. Innen Nagyváradra megyünk, ott lesz három operaestém. Azután hazamegyek Budapestre, de csak néhány napra. Összepakolunk és lemegyünk Olaszországba, Abbáziába, Velenecébe, a Lidóra. Részből koncertet adni, részből üdülni.

Amíg Sándor Erzsit válaszol kérdéseimre, Bosnyák Zoltán több ízben idegesen fölállott, nem jött-e a színházi titkár, akinek a szigürancára kellene elkísérnie őt. Végre is egyedül megy, hogy a jelentkezés ügyét elintézzze. Egy negyed óra sem mulott el és már visszajött azzal a kijelentéssel, hogy a szigürancám ritkán tapasztalt udvariassággal és azonnal rendelkezésre állottak és elintézték az ügyét.

A hotelszoba asztalán egy távirat fekszik. Felhatalmaznak, hogy elolvassam. Ungvárra, Kassára hívják a művésznőt öt estére másfél millió honoráriummal. Sándor Erzsi nem megy, mert lekötik az aradi és a várad esték. További kérdéseimre még a következőket mondja:

— Erdélyben eddig igazán a legkellemesebb impressziókat szerkeztem. De most már Banu kultuszminiszter megkérdezte, hogy miért mindig csak Erdélyt látogatom és sohasem megyek Bucuresbe. Az ősszel fogok néhány koncertet adni Erdélyben és akkor minden valószínűség szerint eleget tehetek a kultuszminiszter óhajá-

„A vadmacska” Pola Negrivel a főszerepben. Csak ma vasárnap az Urániában.

nak is és a bucuresti operában is fellépek. Mielőtt Erdélybe jöttem volna a pozsonyi cseh operában énekeltem, természetesen nem magyarul, hanem franciául és olaszul. De már maga az a tény, hogy cseh operában magyar énekesnőt meghívtak énekelni olyan nagy esemény, ami feljegyzésre méltó.

Kellemes csevegő modorban beszél még művészeti kérdésekről, Carusoról, Tita Rufforól, Jeritzáról

budapestiekéről, erdélyiekéről és a mikor bucsuzom tőle, csak következetes önmagához, amikor ismét a nagy művészek közvetlen módjában nyújt kezét és mond néhány bucsuszt. Arádnak bizonyosan nem volt nagyon-nagyon régen olyan szép és forró színházi eszéje mint az a három este, amikor ez a ragyogóhangu, csodálatos művész nő fogja gyönyörködtetni Arad színházi publikumát. (b. i.)

Törülni akarják a márka jegyzését.

— Németország nem térhet át arany számításra. — Fel-emelik Németországban az adókat.)

Prágából táviratozzák: A liberális Tribuna írja: Prágai bankörökhöz londoni tőzsdét körökből azt a kérdést intézték, milyen álláspontot foglalnak el a csehszlovák bankok és a prágai tőzsde abban a tekintetben, hogy a nyugati tőzsdéken törüljék a márka-jegyzést. A kérdéshez azt a megjegyzést fűzték, szükséges, hogy a tőzsdék látogatóit megvonják a német hivatalos és félhivatalos körök különböző machinációjától, amelyekkel lehetetlenné akarják tenni a márka stabilizálását. A londoni értesítés szerint a párisi tőzsde már hozzájárult a márka-jegyzés törléséhez. A prágai lap megjegyzi, hogy hivatalos helyre mindezekig nem érkezett jelentés arról, hogy a nyugati tőzsdéken törülni akarják a márka-jegyzést, azonban ez az intézkedés nincs kizárva. A prágai bankok mindezekig mit sem tudtak a tervről. Minthogy Csehszlovákiának nagy márka-mennyiségre van szüksége és egyre ösztönlik a márka az országba, a német pénz tőzsdéi jegyzésének törlése szabadjára engedné a legféltetlenebb spekulációt és ezzel minden tisztességes üzletkötés lehetetlenné válnék.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi gyűlés nemrég bizottságot küldött ki, amely a márka zuhanásának okait állapítja meg. Havenstein, a birodalmi bank elnöke kijelentette, hogy a magángazdálkodásban levő papírmárka-értékű lizemanyag egyre kisebbedik. A pénzügyminiszterium kiküldöttje beismerte, hogy a devizarendelethez az a rendelkezése, hogy a beföldön nem szabad idegen pénzértékben számlákat kiállítani, nem bizonyult praktikusnak. A jegybank elnöke megmaradt ama régi álláspontja mellett, hogy a jegybanknál lehetetlen behozni az aranykötőt és aranyhitelt, mert az ország csak papírmárkával fizethet és ha mindenütt az aranyvaluta-számításra térnek át, ez a birodalom pusztulását jelentené.

Berlinből táviratozzák: A szociáldemokraták a birodalomgyűlésben interpelláltak a drágaságról és a kormány yedőintézkedéseiről.

Hire terjedt, hogy Hermes pénzügyminiszter be fogja jelenteni az adók nagymértékű felemelését. Többek között kilátásba fogja helyezni a kényszerkölcsön tisztesre való felemelését, az új vagyomadókat és a fogyasztási adók el-emelését. Hermes csakugyan felszólt, de mindössze annyit jelentett be, hogy a jövedelmi adók előzetesen befizetendő tételeit huszszorosra kell felemelni. Végül azt is bejelentette, hogy a fogyasztási adó felemelése elkerülhetetlen. — Egyéb adó-emelésről nem nyilatkozott.

HIREK.

A radnai templomér!

(P. Kaiser Nándor quaridián felhívása.)

Az 'Aradi Közlöny' szerkesztősége a következő sorokat kapta: Ez év május hó 9-én bízalmas tüzvész felégette Kegyetemplomunkat és a vele kapcsolatos Szent Ferenc-rendi-zárdát. Sajgó szívvel állunk tehetetlenségünk tudatában az üszkös épület előtt. — Hitközségünk kicsiny és szegény, önerőkből soha helyre nem tudnók állítani, mit a tüzvész elpusztított.

A nemes lelkekhez fordulunk esdő szóval. Támogassanak minket adományaikkal, hogy Kegyetemplomunkat, Istennek házáat újra építhessük és boldogan hirdethető legyen az ige, a keresztyéni szeretet és testvériség.

Tisztelettel kérjük a tek. szerkesztőséget, hogy b. lapjukban méltóztassanak ügyünket felkarolni és közönségünket a szeretet adományok felajánlására buzdítani, amit b. lapjukhoz küldjenek be.

Az összegyűlt összeget kérjük cimiinkre bankátutalással az 'Aradi Polgári Takarékpénztár' lipovai fiókjának felé küldeni. Lipova, jud. Timis. Banat Küldeni.

A jó Isten áldását kérjük mindnyájukra, fogadják hálás köszönetünket. Mária-Radna, 1923. június hó. P. Kaiser Nándor, quaridián. Mártonffy, Mária-Radna. Gyűjtőbizottság.

— Junius közepén megy az antant misszió Budapestre. Párisból táviratozzák: A jóvátételi bizottság ellenőrző missziója junius tizenötödikén indul el Magyarországra.

— Stettina József meghalt. Budapestről táviratozzák: Stettina József volt kereskedelemügyi államtitkár ma hatvannyolc éves korában meghalt.

— Hatvanezer munkás sztrájkja. Beuthenből jelentik: A sztrájk annyira elterjedt, hogy most már harminckét nagvüzem 60.000 munkása sztrájkol.

— Ahol Petőfi Sándor tanult. Budapestről táviratozzák: A Deák-téri evangélikus iskola falában az evangélikus főgimnázium százéves fennállása alkalmából rendezendő ünnep séggel kapcsolatban Petőfi-emléktáblát helyeznek el annak emlékére, hogy Petőfi Sándor 1833-ban ebben az iskolában kezdte meg gimnáziumi tanulmányait. Az emléktábla leleplezési ünnepsége tizedikén lesz a Deák-téri iskolában.

— Elhunyt Csanád megye volt főispánja. Budapestről táviratozzák: Battlav Géza csanádvármegye volt főispán-kormánybiztosa ma negyven egy éves korában Budapesten meghalt.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókieb-bizottságok holnap, vasárnap és holnapután, hétfőn a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a gái Faurilor (Kovács) utcában, a II. a Buciuului (Tehel) utcában, a III. a Mos Ajun (Szél) utcában és utána a Teul Doamnei (Tél) utcában, a IV. a Bratianu (Weitzer János) utcában, az V. a Saguna (Variassy János) utcában a város oldalán a 152. a pártalan oldalán a 179. számtól, a VI. az Avram Iancu (Szabadság) téren, a VII. a Perumbaru (Knezieh Károly) utcában, hétfőn pedig a Serbeasca (Koszoru) utcában, a IX. a Sava Rairu (György) utcában.

— Bombamerénylet egy trüszti lap ellen. Trüsztből táviratozzák: Egy ismeretlen fiatalember Bombát flobótt az II. Lavoratore Kommunista lap felviségébe, ahol négyen a robbanás következtében megsebesültek.

— Kártérítés a vasút ellen az elgázolt férjért. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk telefonálta: A timisoarai (temesvári) törvényszék érdekes kártérítési pert tárgyalt, amelyet Cercescu Victor volt timisoarai (temesvári) itélőtáblai tisztviselő özvegye indított a CFR. ellen. Cercescu Victort ugyanis még 1921. évben a temesvár-őzsefvárosi pályaudvaron egy tolató mozdony oly szerencsétlenül gázolta el, hogy az itélőtáblai tisztviselő néhány nap múlva behalt sérüléseibe. Özvegye élethozsiglani kártérítés iránt nyújtott be igényt a timisoarai törvényszékben, amely mai ülésén úgy ítélte, hogy kötelezte az államvasutakat havi 1400 lei életfogytigliani kártérítés és 26.000 lei elmaradt kártérítés megfizetésére. Az érdekes ügyben azonban nem ez a végleges döntés, mert a CFR. képviselője felebezést jelentett be az ítélet ellen s így abban az itélőtábla hozza meg a végleges döntést.

— Holttest az országúton. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: A timisoarai ügyész-séghez érkezett jelentés szerint Nagy szentmiklósi mellett tegnap éjjel egy

idős ember holttestére bukkantak. Megállapították, hogy a halott Carpinisan Constantin 77 éves nagyszentmiklósi gazdálkodóval azonos, akit néhány hét előtt a környékbeli cigánvok megfenyegettek, hogy elteszik láb alól. Mivel nyomatékos gyantukok vannak arra, hogy a gazdálkodó bűntény áldozata lett, a timisoarai törvényszék vizsgálóbírája megindította a vizsgálatot és elrendelte Carpinisan holttestének felboncolását.

— Házasságok. Aufrecht Sándor és Verebélvi Juliska e hó 10-én házasságot kötnek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Boneu Cantemir papjelölt és föld-birtokos Brádról házasságot kötött Obădău Florica urleánnyal június 6-án.

Reismann Jenő és Simor Médy e hó 10-én délután 6 órakor az izr. templomban házasságot kötnek.

— Eljegyzések. Mezőmadarasi Madarassy Katát Szentendréről eljegyezte Jankovich Ferenc gépészmérnök, a Sigray villanyfelszerelési iroda társtulajdonosa Budapesten.

Ili. Kotzka István Chisineu (Kisjenő) és Szalay Margit (Kaposvár) jegvesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Figyelmeztetek minden hölgyet, aki a nyári szezonra elegáns kalapot akar venni, látogasson el Bóra Margit kalap- és iparművészeti szalonjába, Str. Gheorghe Popa (Ferdinand-u.) 8., ahol válogathat a legújabb művészi kalapok között. Kész batikolt zsebkendők kaphatók és rendelhetőek szolid árban.

— A magánfőosztály és kereskedelmi alkalmazottak június hó 14. népünnepélye iránt városzerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az agilis rendezőség a vendégek szórakoztatására rendkívül meglepő udonságokról gondoskodik. A népünnepély eseménye egy uszverseny rendezése, melyre a benevezések javában folynak.

— Tilos a fürdés a nyílt Marosban. Az aradi rendőrprefektúrán ma megjelentek az evezős egyletek megbízottai és bejelentették, hogy a Maros tulsó oldaláról nagyon sokan járnak fürödni a Marosba és uszkálásukkal akadályozzák az evezést különösen azért, mert a meg engedett helyen uszók a legnagyobb életveszélvénnek vannak kitéve a motorcsónakok által. Gritta Ovidiu rendőrprefektus azonnal érintkezésbe lépett a térparancsnoksággal ahol intézkedés történt, hogy a vároldalról senki se mehessen a Marosba fürödni. Egyben a rendőrprefektus elrendelte, hogy a Neptun-fürdőről a várhidig a nyílt Marosban fürödni szigoruan tilos.

— A feleség a szeretőm. Egy völgegy naplójából. Nekem lakás kell Adolff! Kedves Sárka Nagysád! Páris 1923-ban (Nádas Sándor), Kos, Bika, Kettős... Szenzációs hírek, Tréfás apróhirdetések, stb. című pompás cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— Halálos házbeomlás. Budapestről táviratozzák: A Tompa-utca 13. számú ház második emeletének udvari folvosója leszakadt és átütötte az első emeletet. A leszakadt foiveső az udvaron sepregető Tóbiás Katalin 64. éves házasternét agyonzúzta.

„Büszkeség” A „Hét főbűn” sorozatból. FRANCESCA BERTINI-VEL a főszerepben. :: Ma vasárnap utóljára az Apolloban

— Iskolavivás Aradon. Vasárnap délután tartja délután 5 órai kezdettel a Kulturpalota kistermében évzáró vizsgáinnyepélyét az aradi Pellegrini-féle vívóakadémia. Az ünnepeles vívóvizsga érdekességét több kiváló aradi vívó kard és tör iskolavivásai teszik érdekessé.

— A katonai strandfürdőn ma, vasárnap dé. e. 10¹/₂—1 óráig a katonazene játszik.

— Önmagát csalja meg, ha nem Olla gummit használ.

— Ha jól akar mulatni, úgy jöjjen el az Aradi CFR. mozdony- és motorvezetők népnepélyére 1923. június 17-én a Városligetbe, ahol olcsón és jól mulathat.

— Az összes létező sorsjegyek huzásáról, fel nem vett nyereményekről darabonként egy leuért azonnal kimerítő felvilágosítást nyújt Bérczi Károly, Strada Eminescu 10., 18.

— Milliókra tehető azoknak a száma, kik hajlottabb koruk viruló egészségét a Brázay sóborszesz rendszeres használatának köszönhetik. Kapható mindenütt. Nagyban Hehs és Klein cégnél Arad.

— Gyermekekcsik, székek, nyugágyak, tenniszverők, futballok, utazó készletek, kofferok nagy választékban Hegedűs cégnél.

— Autogén-hegesztő tanfolyam kezdődik f. hó 17-én a fa- és fémipari szakiskolában. Beiratkozások naponta délután 5—6-ig az iskola igazgatóságánál.

Közgazdaság.

Zürichben a lei 2.85.

Zürichben ismét jegyzik a leut. A mai zárlat 2.85-ös árfolyamát hozta, bár az Aradon kaplató 35 leies effektív svájci frank 2.86-nak mutatja a lei árat és a lei párizsi zürichi paritása még ennél is magasabb. A német márka tegnaptól máig értékének 15 százalékát veszítette el és megtartotta csökkenő irányzatát a lira, a francia frank és a dinár is. A zárlatnál a dinár ismét megjavult Zürichben. A magyar korona esésében egyes budapesti lapok jelentése szerint a márka újabb katasztrófa lis esése játszott közre. A németek, mint minden alkalommal most is a piacukon végbemenő devizapánikban a gyengébb valutákat, így a magyar koronákat is kiarbitrálják a nyugati kifizetési eszközök ellenében. Valószínű, hogy Ausztria és Csehszlovákia is próbálkoznak a magyar korona megkontremálásával, hogy a megcsappant lisztkészleteiket azután Magyarországból olcsóbban fedezhessék.

Aradi valutaárak. (Június 9.) Francia frank 13, svájci frank 35, dollár 198, dinár 2.05, szokol 6, márka 0.0045, lira 9, angol font 905, magyar korona 0.0350, osztrák korona 0.0029. — Kifizetések: Budapest belföldi 27, külföldi 34, Berlin 0.0026, Prága 5.90, Milano 9.20, Zürich 35.70, Páris 12.80, Belgrád 2.15, London 9.20, Newyork 196.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Június 9.) Kifizetések: Páris 12.65, Berlin 0.0027, London 907, Newyork 196, Milano 9.27, Zürich 35.70, Bécs 0.0029, Prága 6.05, Budapest 0.04. — Valuták: Napoleon 700, márka 0.0045, léva 1.40, török lira 1.15,

angol font 900, francia frank 13, svájci frank 35, lira 9, drachma 2.70, dinár 2.05, dollár 198, lengyel márka 0.0040, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0425, szokol 5.80.

Zürichi nyitás. (Június 9.) Berlin 0.06250, Newyork 556.50, London 2567, Páris 35.75, Milano 25.90, Prága 16.58, Budapest 0.0975, Belgrád 6.05, Varsó 0.008750, Bécs 0.0078.

Zürichi zárlat. (Június 9.) Berlin 0.0065, Amsterdam 218, Newyork 556.50, London 2567, Páris 35.70, Milano 25.8250, Prága 16.58, Budapest 0.0975, Belgrád 6.30, Bucuressti 2.85, Varsó 0.0090, Bécs 0.0078.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Június 9.) Napoleon 20100, Amsterdam 2180—2240, Belgrád, dinár 60.50—62.50, Berlin 0.06.50—0.90, márka 0.07—7.40, Bucuressti 28.50—30.50, lei 29—31, London 25670—26270, angol font 25.690—26.290, Milano, lira 259—269, Newyork, dollár 5565—5715, Páris 357.50—367.50, francia frank 362.50—372.50, Prága, szokol 160—172, Varsó, lengyel márka 0.09—9.80, Bécs, osztrák korona 0.07.60—8, Zürich 1000—1030, svájci frank 1005—1035.

— Bank-közgyűlés. Az Aradi Közgazdasági Bank r. t. ma délelőtt 11 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlést, mely az igazgatóság összes javaslatait elfogadta, emellegyva az 1922. évi osztalékszűlvények beváltására darabonként 7.06 leu állapított meg, melyből 1.06 leu osztalékadóra lesz levonva, úgy, hogy f. é. június 11-től kezdődőleg az Aradi Közgazdasági Bank pénztáránál a szűlvények netto 6 leu lesznek beváltva. A közgyűlés elfogadta az igazgatóság tőkeemelésre vonatkozó javaslatát és eszerint az intézet részvénytőkéjét ötmillió leu emeli fel. A közgyűlés az igazgatóságot két taggal kiegészítette és Gritta Ovidius rendőrprefektust és Székely Albert vezérigazgatót választotta meg az igazgatóság tagjaivá. A részvényesek nevében dr. Messer Károly fejezte ki elismerését úgy az igazgatóságnak, mint a tisztviselői karnak.

— Nem szabad hitelezni csak pontos és megbízható információ alapján. Románia legnagyobb információs irodája a Radio R. T. információs osztálya. Cluj. Postafiók 127.

— Az aradi ingatlanok forgalma. Kaufmann Béla eladta a Str. Teodor Vladimirescu 7. sz. házat 65000 leuért Molnár László és neje. — Tocsán István és neje eladták a Str. Pasmai 20. sz. házat 25000 leuért Nyiga Vazul és neje. — Vanicsek János és neje eladták a Str. Gen. Coanda 48. a) sz. házat 107.000 leuért Bozian Györgynek. — Klács Miklós eladta a Birkás útjában fekvő 100 négyszögöl házhelyet 10.000 leuért Stamus György és neje. — Kurzer Bertalan eladta a Str. Seminaui 1. sz. házból az öt illető részt 30000 leuért Schamberger Lászlónak. — Özv. Páris Cajosné és tulajdonstársai eladták a Str. Teodor Ciontea 10. sz. házat 110.000 leuért Róth Albert és neje. — Ifj. Polónyi János és Polónyi Sándor eladták a Calea Pecica 10. és

11. sz. ingatlant 40000 leuért Mézáros Pálnak. — Biró Ernő eladta a Str. Const. Brarovan 2. sz. házat 30000 leuért Damian Jánosnak. — Lukács Ignác eladta a Str. Lac Bana 26—a) sz. házból az öt illető felerészt 20000 leuért Drancean János és neje.

Köbméter vagy kilogramm?

(Aradi fakereskedő akciója.) Megirtuk, hogy egy aradi fagykereskedő cég, Kardos B. Dezső újítást akar bevezetni olykint, hogy a jövőben ne köbméterenként, hanem kilogrammanként vásárolják a fát. A fakereskedők körében általában ez az eszme szimpátiával találkozott és hogy eddig még nem vitték keresztül, annak az az egyedüli oka, hogy a kereskedők az újításnak rokonszenves fogadtatását a vásárló közönség részéről nem látják biztosítottak. Magyarországon és a regátban a faeladás suly szerint történik. Az, hogy Aradon és a Bánáthban méter rendszer divik, tradíciókban gyökerezik. Ugyanis amikor Aradot még nagy erdők környékeztek, a parasztok ős számra termelték ki a fát és ős számra adták el az aradi piacon. A kincstár is évenként 350.000 öl fát hozott a piacra és így is került eladásra. Az újítást meghonosítani akaró céget a suly szerinti eladás bevezetésének megkísértésére legfőképpen morális indokok készítették. Ezek között szerepel elsősorban a közönség részéről felmerült panasz, hogy az ős szerinti mérésnél esetleg károsodás érheti a fogyasztót. A fakereskedők maguk is azt állítják, hogy a suly szerinti eladás a vevőre nézve is reálisabb, miután az pontos és nincs kisebb-nagyobb kilengéseknek alávetve.

A vasúti szállításoknál a sulyban való mérésnek az a nagy előnye, hogy a hiány megállapítható és a kereskedő nem ióhet elmentébe a hatósággal, míg az ős szerinti mérésnél ez könnyen előfordulhat. Az újítás életbeléptetése természetesen nem megy nehézségek nélkül, mert maga a közönség évtizedes begyökerezett szokásáról nehezen tud lemondani.

Az emberek természetüknél fogva konzervatívek és megvan bennük a hajlam, hogy úgy cselekedjenek továbbra is, mint ahogy évtizedek óta cselekedtek. Mihelyt azonban meggyőződnek róla, hogy az újítás óriási előnyökkel jár rájuk nézve, akkor megszűnik a konzervativizmus és egy-kettőre ráternek az újításra. Már pedig ennek az újításnak rengeteg előnyét senki sem tagadhatja le. Csak az első kísérlet, az első elhatározás ütközik nehézségbe, de mihielyt ez megtörtént, biztosítva van az új rendszer sikere, mert aki egyszer kipróbálta az új szisztémát, rájön, hogy minden tekintetben jobban jár a suly szerinti, mint a köbméter szerinti vásárlással. Egy próbát pedig minden fogyasztó megtehet nagyobb rizikó nélkül. A legkisebb megrendelés, amelyet a Kardos-cég felvesz, egy fuvar, ami körülbelül egy fél ólnak felel meg. Mindenki tudja körülbelül, hogy milyen időre ele-

gendő háztartása részére egy fél öl fa és meg fog győződni róla, hogy ha aprított állapotban rendel meg a fél ólnak megfelelő mennyiséget, többet kap és jobban jár, mint azelőtt. Csak a 836-os vagy 626-os telefonszámokat kell felhívni a fogyasztónak, vagy felkeresi a város központjában a Strada Eminescu 4. (Deák Ferenc-utca, Goldschmidt-ház) alatt levő városi irodát és másnap már tetszése és megrendelése szerinti állapotban, készen, jó lemérve megkapja az elsőrendű tűzfát.

Kiadóhivatali üzenet.

Adomány elszámolás. Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala a tűzvéss által sújtott radnai zárda javára további 440 leu, özv. Schick Jánosné és árvái javára befolyt 330 leu a mai napon az Aradi Polgári Takarékpénztárba beüzetete. Eddigi összes gyűjtés a május 24. feltüntetett 3300, illetve 1175 leu együtt a zárda javára 3740 leu, özv. Schick Jánosné részére 1505 leu.

„Dácia” kávéházban Rác Józsi híres zenekara muzsikál.

Legizlésebb és legolcsóbb selyemárúk, férfi és női szövetek az Orient divatruháiban kaphatók.

Fényképészeti cikkek a legolcsóbban Bloclinál.

Könyvtarát. „Kelet” hírlapirodában minden könyvet megtalál.

Friss pörkölésű kávé csakis az Atlantica kávé- és tea-behozatali cégnél kapható.

Rézkenpor 12%-os és Thyosulfát bármily mennyiségben olcsón kapható Vojtek és Weisz fogueriában Arad.

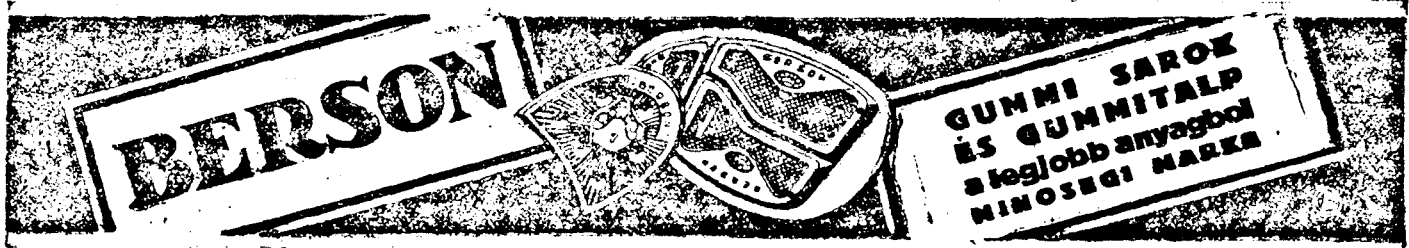
Többeknek. Előzetőink közül sokan fordultak hozzánk, hogy közöljük a különböző hivatalok hivatalos óráit. A kívánságnak készséggel teszünk eleget és a következőket közöljük: A városi házán, rendőrségen, sigurancán és az utlevél osztálynál reggel 8-tól délután 2-ig. C. F. R. üzletvezetőség, törvényszék és ügyész ségen és a munkáspénztárnál reggel 7-től, déli 1 óráig. Vármegeyházán reggel 8-tól, déli 1 óráig és a pénzügyigazgatóságon reggel 7-től, déli 1-ig, délután 3-tól 6-ig. (Délután, beüzetés, pénzkezelés nincsen.)

Cipőket olcsón vásárolhat Apponyi Testvéreknel, Bulev. Reg. Ferdinand 13.

A katonai strandfürdő a legkellemesebb üdülőhely.

Vidéki elárusító. Az elárusításra küldött lapokkal sziveskedjék havonta pontosan elszámolni, az eladott mennyiség ellenértékét beküldeni. Ha a küldött mennyiség soknak bizonyul, kérjük azt papir megtakarítás szempontjából redukálni, ha kevés, a példányszám felemelését kérni. A megmaradt újságoknak elegendő, ha a lapfejét kapjuk meg, míg a megmaradt makulatura értéke készpénzben kiegyenlítendő.

A várba vezető híd mellett Riviera vendéglő és cukrászda katonai és symphonikus zenekar közreműködése mellett a legkellemesebb szórakozóhely.

18741

**GUMMI SAROK
ÉS GUMMITALP**
a legjobb anyagból
MINOSEGI MARKA

Radio Hirdetési Iroda
2887/a. sz.

Selyem crep maroccein	Lei 198.—
Mintás maroccein	Lei 128.—
90 cm. széles divat Eponge crepp ...	Lei 59.—
Mintás batiszt	Lei 29.—
1 méter fehér batiszt	Lei 39.—
1 méter divat grenadin mintás ...	Lei 68.—
1/2 ruhavászon	Lei 75.—

„RENAISSANCE“
DIVATRUHÁZ
Str. Bratlanu (Minorita-palota) Weltzer-u. 2.
szencziósan olcsó árjegyzéke!

1 mtr. creton Lei 26.60
vásznak, chiffonok, harisnyák, férfi és női szövetek, szőnyegek feltűnő olcsó árban.
RENAISSANCE Str. Bratlanu 2. Minorita-palota, Weltzer J.-u. 2.

Repülőgépen Szombathelyről Rómába.

(Mikes püspök érdekes utazása.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Megírtam hogy Mikes János gróf püspök, aki május 6-án repülőgépen indult el Rómába, hogy a pápánál hivatalos látogatást tegyen, visszaérkezett Szombathelyre. Felkerestem Maier Józsefet, az Aero-express légiforgalmi vállalat igazgatóját, aki a repülőgépet, mint pilóta, Rómába vezette s az érdekes légiút részleteiről a következőket mondta:

— Május 6-án déli 12 órakor indultunk el Szombathelyről Udine felé. A gép utasai a következők voltak: Mikes püspök, Palkó dr. püspöki titkár, Stojka szerelő és én. Az idő rendkívül kedvezett. A mint 1000 méterre felemelkedtünk, az Alpok kékes körvonalai hamarosan megjelentek a látóhatáron, 3000 méteres magasságban voltunk, mikor Triglav közelében a havas bércek fölött elhaladtunk. A vidék festői, felejthetetlen kilátást tárt elénk.

Fél háromkor értünk Udinébe, ahol a campofornidói katonai repülőtéren szállottunk le. Az olasz repülőter parancsnoka rendkívül előzékenyen fogadott és monsignore Antonio Anastasio Rossi tábori püspök nevében csokrot adott át Mikes püspöknek. Este tiszteletünkre bankettot adtak, ahol Mikes püspökre és a magyar aviatikára számos pohárköszöntőt mondtak. Ez volt az első polgári repülőgép, amely az udinei katonai repülőtéren leszállt.

— Másnap reggel nyolc órakor folytattuk tovább utunkat Páduán, Bolognán, Florencén át, majd Pizát jobbra hagyva, a tengerpart mentén, Róma felé. Udineből öt olasz vadászrepülőgép egész Páduáig elkísért bennünket, miközben merész repülőbravurokat, köröket, bukfeneket és dugóhúzókat írt le a levegőben. Az olasz főváros fölött éppen három kormányozható léghajó lebegett, amelyeket az angol királyi pár tiszteletére rendeltek ki, mikor déli 1 órakor Rómának Francesco Baruca repülőterén földet értünk. — Másnap részt vettünk az angol királyi pár tiszteletére rendezett ünnepélyen.

— Mikor Mikes püspök a pápánál audienciára jelentkezett, ösztönsége értésére adta, hogy vele együtt titkárját és engem is fogadni óhajt. Én az audienciára egy csokrot vittem magammal, mivel ösztönségének éppen aznap volt a nevenapja és a magyar repülők nevében átnyújtottam neki a csokrot. A Szentatya nagyon barátságosan fogadott és német nyelven hosszasan elbeszélgetett velem a magyar viszonyokról, főképp a magyar aviatikáról. Amikor megáldott, két ezüst plakettet nyújtott át: egyiket magamnak, a másikat pedig, egy jóval nagyobbat a gépem számára, mert, mint mondta, ez volt az első alkalom, hogy püspök repülőgépen érkezett Rómába hivatalos jelentéstételre. További római tartózkodásunk alatt sok olasz repülővel összejöttem, akik valamennyien elismerően nyilatkoztak Junkers-repülőgépünkről, dicsérték az alumíniumból készült gép pompás kivételét, minőségét és repülésajátsáigait. Róma fölött több ízben vegeztünk sétarepüléseket s több olasz tisztet is magunkkal vittünk. Többször is kifejezést adtak abbéli sajnálkozásuknak, hogy Olaszországban polgári aviatika még mindig nincsen.

— Hétfőn reggel hat órakor indultunk hazafelé. Ravennától kezdve Udine irányában átszeltük az Adriát s mivel az idő sokkal kedvezőbb volt, mint Rómába jövet, az utat öt óra helyett három és fél óra alatt tettük meg. Fél tízkor reggel már ismét Udinében voltunk, ahol ezuttal Antonio Anastasio Rossi tábori püspök látott vendégül bennünket. Mivel másnap az időjárás nem kedvezett, csak csütörtökön reggel negyed hétkor indultunk utunk Szombathely felé. Az olasz repülők ismét elkísérték bennünket egészen az osztrák határig. Reggel nyolc óra ötven perckor már ismét Szombathelyen voltunk, ahol az egész város közönsége nagy óvációval fogadott bennünket. Én még aznap délután visszarepültem a fővárosba. Mikes püspök ur az utról nagy elismeréssel nyilatkozott. Ez már nem

az első légiútja volt, mert a háboru alatt többször ült repülőgépen. Utközben a gép ablakai mellett ülve gyönyörködött az alatt elterülő táj szépségeiben. Kijelentette, hogy ezuttal, ha hosszabb külföldi utra kell mennie, mindig repülőgépen utazik.

A szerkesztésért.
KAROLY JOZSEF

felel.
Cenzurat:
IOAN NICHIN.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Ertesítés!

Miután Vetró Elek Str. Vánfalu (Szél-utcai) hentes és mészáros üzletét házzal együtt megvenni szándékozom, felszólítom a hitelezőket, hogy esetleges követeléseiket három nap alatt nálam jelentsék be. 3242

Reisz Testvérek.
Bulev. Regele Ferdinand 63—65.

Móritz József

cukrász műhelyét Str. Metianu 2. (Forray-utóából) Str. Spiru Gheorghiu 10. (Akác-utca, Kormon-házba) helyezte át.

T. vevőtől és rendelőtől további szives pártfogást kér teljes tisztelettel.

Móritz József
cukrász.

Str. Eminescu 40/a (Deák F.-u.)

könyv, kotta és papírkereskedés, fordítási, hirdetés, adás-vétel közvetítő kereskedelmi-információs és hangverseny rendező iroda

ünnepélyes megnyitója
ma, 1923 június hó 10-én d. e. 11 órakor.

Horváth Mici, Balogh Böske, Barics Gyula és Tompa Béla színművészek autogram délelőttjével.

A színművészek fényképeit Steinltzer Dezso fényképez készítette. 13951

Ertesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Lengyel Testvérek női divatáru cégtől barátságos uton kiléptem és Grünberger L. és Társa női divatáru cégbe Str. Metianu (Forray-u.) Nádasy-palota mint cégtárs beléptem. Kérem a n. é. közönséget, hogy azal a bizalommal, mellyel a Lengyel Testvérek cégnél való működésem alatt elhalmoztak, új vállalatomnál is pártfogolni és támogatni sziveskedjenek.

Üzletünket ujonnan átalakítva és dusan felszerelve a n. é. közönség rendelkezésére bocsájtjuk.

Teljes tisztelettel:

13146 **Grünberger Jenő.**

Ertesítés.

Van szerencsém nb. üzletfeleim és a nagyközönség szives tudomására hozni, hogy Sparta szövömuipari vállalatomat eddigi ideigienes helyiségéből Bohus-palota (Beleznay műterem) a Str. Unirei (Fábián G.-u.) és Str. Desseanu (Révay-u.) sarkán levő helyiségbe helyeztem át

Kiváló tisztelettel:

NÉMETH ERNŐ

Sparta szövömuipar tulajdonosa.

Meghívás.

Felejthetetlen jó édes apám Limbeck János elhunytának tizedik évfordulója alkalmából f. hó 12-én, kedden, d. e. 10 órakor a főtiszt. Minorita-Atyák templomában ünnepélyes gyász-mise áldozat lesz a Mindenhatónak bemutatva. Felkérem a boldogultnak még Aradon lakó ismerőseit, hogy ezen gyász-misén becses megjelenésükkel megtisztelni méltóztassanak.

Arad, 1923 június hó 10.

kiváló tisztelettel:

3266 **Limbeck Győző.**

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága jó férjem, illetve édes apám:

Fischer Samu

olipezmester

olhalálózása alkalmával a végültségben résztvett és részvétnyilvánításukkal igyekeztek mélységes fájdalomukat enyhíteni, ezuton mondunk köszönetet.

Hálás köszönettel tartozunk az Aradi Bőriipari Iparosok szakszervezetének, akik zászlójukkal kivonultak és felejthetetlen halottunkat utolsó útján elkísérték.

őzv. Fischer Samu és fia.

3296

A nyári szezon
alkalmával

Missir & Co. S. A. aradi cég

Junius 1-től eladásra bocsájtott nagy mennyiségű marochinek, Eponjurök, marochizek és különböző más cikkek; valamint cipők is mélyen leszállított áron.

Dr. PASCUTIU
(ezelőtt Dr. Bácskay) féle
Eimlő oltóanyag
legfrissebb állapotban
állandóan kapható:
— detail és engros —
Hajós Árpád gyógyszer-
tárában,
a megyeházzal szemben.

Bérbe adunk 5 szoba, fürdőszobás
lakást főhelyen, irodahelyiséget központ-
ban és raktárhelyiségeket különböző nagy-
ságban. Savoy, Bulv. Carol Erzsébet-körút 32

Legolcsóbb beszerzési forrás!
Női harisnyák minden színben és mi-
nőségben 18.— leitől 200.— leig
Férfi és gyermek zoknik
16.— leitől 90.— leig
Gyermek tricók, fürdő tricók
32.— leitől 120.— leig
400 Yardos gépoérna, Lei 10.— 300
Yardos Clarc cerna Lei 15.— Szabó kel-
lékekben nagy választék legolcsóbb árak
mellett. BOGYÓ A. rövidáru-, kötött-, szü-
vött üzletében Str. Eminescu 7. (Deák F-u)
Posch-üzlet mellett. 3246

Eladó

jókarban levő 8-as Hoffer
és Schrantz gyártmányu
cséplőgarnitúra,
esetleg 30.000 leiel társat keresek
ATLASZ, Vadászkürt
kávéház.

JEANETTA MOHR
vissz. fogtechnikusnő.
Arad, Luther-tér 1.
Fonál 8-12, 2-7-ig.
Mindenesztől-tőlön szegé-
nyeknek ingyen fogházás.
FOG **FOG** 12641

Eladó szőlőbirtokok Muscán 6 1/2
hold. Pancotán 5 kat. hold. Maderáton 3 1/2 kat. hold.
Covasinei-on 6 kat. hold és 4 nagy hold.
Apateleken 4 1/2 kis hold. Ghiorocon
7 kat. hold. Barackán 8 kat. hold. Fölsze-
reléssel és kőnkával. 13790
SAVOY Bul. Carol I. (Erzsébet körút 32.)

Aradon ha sok a
Miteszer,
Kaiser-Borax
Ez ellen biztos szer.
VI-13875

Konkoly Thege Elemér

okl. mérnök 3256

v. áll. főmérnök és vízmesteriskolai tanár

B. G. Dragalina 14 (Apponyi-ut 7.)

Vállal: mindenféle felmérést, parcellázást; készít lecca-
polási, alagsóvezései, vizimalom, halastó, komp és vizierőtelep,
(-:-) (-:-) valamint iparvasut, vasbetont stb. terveket. (-:-) (-:-)

Malomhenger rovátkolást vállal, szalma, törekrázó és dob-
tengelyeket, valamint öntvényeket rövid idő alatt szállít.

Raktáron tart: 3254

Új és használt 10, 16, 20, 24, 30 HP nyersolaj, benzin motoro-
kat, forresöveket, közlőműveket és malom kőjáratokat, továbbá
bármily gépek javítását elvállalja.

Aradi Vasipari R. T.
Vasöntöde és Gépgyár A R A D.

Permetezze szőlőjét OIDIUM ELLEN

HEREDETI

„FLORISTELLA PALERMO“

Kénporral

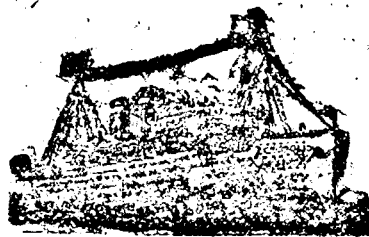
kgr.-ként 11 Lei 50 bani. :- 98-99%-os garantált
minőségű K.É.K.K.O kgr.-ként 30.— Lei

D. ANASTASIU cégnél, Aradon, Bulevar-
dul Regele Ferdinand I/a.

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Ro-
mánia részére: **CUNARD LINE S. A. R.**

Legkényelmesebb
utazás és kitérő
élelmény minden
osztályon. Rend-
szeres forgalom
és összeköttetés
Romániával.

Közvetlen forgalom
Amsterdamon át
Braziliába, Argen-
tiniába, Uruguay
és az összes Dél-
amerikai ál-
lamokba.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak,

pentos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanígy más utasok
az összes délamerikai utasai ügyekben. — Díjmentes
prospektust kívánatra készséggel köldtök. 2790

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol
(Janyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Csodás hatású aroszépítő és finomító a

Földes MARGITCREME és MARGITSZAPPAN

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít.
Pár napi használat után szüntet szep-
lőket, májfoltokat, bőrkütséket, rán-
cokat, redőket és minden bőrbajt. Az
aro pár napi használat után üde, ham-
vas, rózsás lesz. 13595

Dr. Földes és Hehs Margitcreme gyára
Budapest, I. Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Mioalaca. 13595

Építési célokra

normal-sinek, konstrukcio-vasak,
3216 komplett rácsok kaphatók:

Deutsch J. Károly
vastelepeén, LUGOJ.

Eladók! Magánházak 110.000
Leitől 700.000 Leig.

Bérbázak jó jövedelemmel 500.000 Lei-
től feljebb. Radnán 5 szobás, fürdőszobás
elegáns uriház. Ineu (Borosjenon) ház
tízlettel, italméressel, pálinkafőzővel, sző-
lő kőnkával és felszereléssel összesen
400.000 Lei-ért. SAVOY Bul. Carol I.
(Erzsébet körút) 32. 13790

20 család méh

méhészeti felszerelés-
sel együtt eladó

Zuber Ferenc tanítósnál Segenthau
(Nemetség). 13265

Eladó 5 járatu kereskedelmi és
vámalom 600.000 Leiert.
Szódagyarak, 3 wagon kőmentes fehér
darabos fával égetett mész ab Arad ál-
lomás. :- Cséplőgépek. 13791

SAVOY, Bulv. Carol I. (Erzsébet-körút) 32.

Legolcsóbb bevásárlási forrás
benzin, petróleum és gépolaj
DIMITRIE SUCIU,
Str. Metianu (Forrau.) 14. :- Telefon 914.

Savoy-nál Bulev. Carol I.
Erzsébet-körút 32.

Festmények neves művé-
szektől megtekinthetők és
vehetők. — Ugyanott zong-
orák kaphatók. 13790

Csak rövid ideig, míg a készlet tart

KILO SZÁMRA

a legfinomabb Hi-
bátlan különböző

CARLSBADI PORCELLAN

edények nagyban és
kicsinyben kapható

HAJEK ANTAL

utódánál

ARAD, Str. Metianu
(Forray-utca) 19839

„Kisiparosok Butor és Asztalosáru Vállalata“

Arad, Str. Eminescu-41. (Deák F.-u.) Állandóan a legmodernebb kivi-
telt ebédők és hálók, valamint egyéb butorok a legújatyanosabb árré-
kaphatók. Megrendelések a legpontosabban és olcsó árré- szintén elkészülnek

Előrangú szobafestő- és mázoló-munkát izléseesen és olcsón készít Ladits István Aradon Str. Marasesti 23. (v. Kossuth-u.) 10.

Szóró hirdetések

Ingyatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT. ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát átolvassa.

HÁROM járható malom fogalmas községben más vállalat miatt sürgősen eladó, vagy bérebe adó. Cim a kiadóhivatalban. 3138

SZÉP MAGÁNHÁZ, melyben három szobás átadható lakás, kert, disznóól, tehén istálló van. olcsón eladó. Str. Capitan Ignaf 37. (Kapa-utca 37.) 3194

SAROKHÁZ jómeneteli fűszerüzlettel, termény, ital és belyegárusítással eladó. Cim a kiadóban. 3228

STRADA' MINERVEI (Ilona-utca) 34. számú ház olcsón eladó. Bővebbet „Corvin” nyomda Str. Eminescu 20-22. 3233

STR. UNCIU SCĂFVOLA (Hajó-utca) 12. számú ház eladó. Bővebbet ugyanott 3265

STR. SFT. GHEORGHE (Dezső-utca) 26. számú telek szabad kézből eladó. Kisebb gyárhelyiségnek is megfelel. Bővebbet Calea Aurel Vlaicu (Neuman Samu-ut) 55-57. szám. 4244

GAZDALKODÁSRA alkalmas elfoglalható ház kerttel, negyvenezer Leiert eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 13269

OLCSÓ ELADÁSOK! Bérház 5 lakással 65 ezer. — Magánház belvárosban 1 szobával, kerttel 65 ezer. — Magánház 3 szobával 120 ezer. — Magánház 3 szobával, kerttel 130 ezer Leiert sürgősen eladó. Háasz-iroda Str. Românului 5. (Zrinyi-utca.) 13530

NAGY JÖVŐJÜ bérház a város központján 4 üzlethelyiséggel, iparvállalatnak alkalmas. óriás pincével, istállószerű eladó. Háasz-iroda, Strada Românului 5. (Zrinyi-utca.) 13530

MAGÁNHÁZ 3 szoba, elő- és fürdőszoba, minden mellékkel, elfoglalható lakással eladó. Strada Targovesti (Ormay-utca) 2. Waggongvár-közelében 3248

BELVÁROSBAN eladó magánház elfoglalható lakással, 4 szoba, üveggezett folyosó, fürdőszoba, gyümölcsös kert, udvar. Cim kiadóban. 3280

HÁZ nagy telekkel, gyárépítésre is alkalmas, eladó. Bővebbet Str. Dr. Ratiu (Sárossy-utca) 4. 3289

Üzletek.

FÉNYES ÜZLETE LESZ, ha hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üzletek” rovatába feladja.

JÓFORGÁLMU fűszerüzlet italmérséssel négy utcára szóló, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3180

EGY ÜZLETHELYISÉG BERENDEZÉSEL eladó. Cim a kiadóban. 3268

ARADI vasút állomás közelében egy jóforgalmu korcsma hozzátartozó lakással eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3285

Különlés.

KERÉKPÁROKAT, varrógépeket, gramofont, legjobban javit Schwarcz műszerész. Str. Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 13641

BELVÁROSBAN világos pincehelyiséget keresek, ugyanott földszinti irodával. Cimeket Kelet hírlapirodába kérek. 13143

LAKÁSNAK, raktárnak, vagy műhelynek alkalmas nagy száraz pince kiadó. Értekezni Strada Pescarului (Thökölly-utca) No. 43. 3241

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

LÉDERER MÁRTON

chamottegyár, cserépgyár- és mészégető r.-t. ÉLESZ.

Gyár: Élesz, (Bihar-megye).

Sürgőnycim: Léderergyár, Élesz.

Központi iroda: Oradea-mare (Nagyvárad) Str. Berthelot No. 6.

Sürgőnycim: Léderer cserépgyár Nagyvárad.

Ajánlja a következő gyártmányait:

1. Kitűnő minőségű **CHAMOTTE ANYAGOK** normális és mindenféle megrendelés szerinti méretben és kivitelben.
2. **Saválló téglák és lemezek** cellulozo és más vegyipari gyárak részére.
3. **Ia. VERESRE ÉGETT FEDÉL-CSERÉP** kettőshornyu, préselt, francia forma szalag és hódfarku kivitelben.
4. **CSERÉP-KÁLYHÁK** a legjobb minőségű chamotte anyagból.
5. **Ia. minőségű éleszi darabos fehér mész.**

3222

Eladó agrármentes földbirtokok 45 kat. hold, 51 magy. hold és 65 magy. hold tanyás birtokok Arad határában. 210 kat. hold, 450 kat. hold, 147 kis hold és 800 kat. holdas tanyával Aradmegyében. 270 kat. holdas élő és holt felszereléssel a Bánáiban. **SAVOY** Bul. Carol I. (Erzsébet körút 32.) 18790

Colonel Pirici (Vörösmarthy-u) 3. téli színház mögött

Kitűnő Barackai hegyi bor
literenként **8 leuert** kapható.

Előseréném

külvárosi négyszoba, előszoba, fürdőszobás nagy kerttel rendelkező, saját házamban levő lakásomat megfelelő belvárosi 3-4 szobás lakással. 18270

Cim: Wallinger hirdetőjében.

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra

ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal volna bevonva. (Miteserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arczéptítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margiternye gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad-Uj-Micalaca. 13868

Vendéglő magánházban, nagy italtással, 3 helységből, tekepályával, 2 szobás lakással, nagy kerttel, 40 ezer Leiert elutazás miatt sürgősen eladó, azonnal átvehető. 13530

Bővebbet: **H A A S Z** irodájában, Str. Romanului (Zrinyi-utca) 5. sz. Magyar-ház, ahol bér- és magánházak, üzletházak, 3-6 szobás lakásokkal eladásra állandóan előjegyezve vannak és az eladó ingatlanok előjegyzése díjtalan. 13530

Használt ólom megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Manillafonal

eredeti amerikai, naplárban 3270

Kovács Soma Társánál Arad.

HOTEL UNTERWALD

Mühlbach, Şebeşul-săsesc, (Szászsebes.)

Neu eröffnet — Reine Betten — Café-Restaurant mit guter Küche. Angenehmer Aufenthaltsort zur Benutzung des nahe gelegenen Mühlbacher Salzbad. Vormerkungen auf Zimmer können schriftlich oder telegrafisch verlangt werden. 3240

Motorekék

elismert legjobb gyarmányok **Comnick, Hawa, Cormick** készleten 3271

Kovács Soma és Társa Arad.

„Megbízás” vállalat

Str. Horia (Széchenyi-u.) 4. irodájában.

Eladó házak 1 $\frac{1}{2}$ millió leig, üzletek, italmérések szállodák és vendéglők 500 ezer leig, szőlő és földbirtokok 3 millió leig, nagyszabású gőztégla és cserépgyár, henger malom és cséplőgépek, továbbá mindenféle butorok, szőnyegek, complete ebédlő, szalon és háló, arany és antik ékszerek, 6-12 személyes ezüst evőeszközök, kézi munkák, gordonka, hegedű oimbalom és zongorák, öntött fehér zománcu fürdőkád, igásszekerek, wertheim kasszák stb. — Venni és eladni szándékozók díjtalan előjegyzés és felvilágosításokat nyújtunk. 13739

Az új nyári menetrend.

Érvényes június 1-től kezdve.

Vonatok érkezési és indulási ideje az aradi pályaudvaron.

ÉRKEZÉS:

Curtici felől gyv.	23.45 éjjel
Curtici felől Orient-express	15.47 d. u.
Curtici felől személy	7.15 reggel
Curtici felől személy	9.28 d. e.
Curtici felől személy	12.40 délben
Curtici felől személy	20.55 este
Teius felől gyv.	6.16 reggel
Teius felől Orient-express	14.42 d. u.
Teius felől szemv.	8.24 reggel
Teius felől szemv.	16.36 d. u.
Teius felől szemv.	23.30 este
Savarsin felől vv.	7.14 reggel
Timisoara felől szemv.	5.58 reggel
Timisoara felől szemv.	9.50 d. e.
Timisoara felől szemv.	7.45 d. u.
Timisoara felől szemv.	21.27 este
Oradea-Mare felől motoros	10.41 d. e.
Oradea-Mare felől motoros	20.42 este
Perjámos felől	7.27 reggel
Perjámos felől	21.40 este
Pecica felől motoros	7.10 reggel
Pecica felől motoros	15.55 d. u.
Pecica felől motoros	20.15 este
Brád felől szemv.	7.33 reggel
Brád felől szemv.	21.22 este
Otlaca felől motoros	10.40 d. e.
Otlaca felől motoros	19.08 este
Cermeiu felől vv.	8.19 reggel
Cermeiu felől motros	16.28 d. u.
Gurahont felől gyorsmot.	5.43 reggel

INDULÁS:

Curtici felé gyorsv.	6.41 reggel
Curtici felé Orient-express	15.07 d. u.
Curtici felé szemv.	5.20 reggel
Curtici felé szemv.	7.50 reggel
Curtici felé szemv.	8.55 d. e.
Curtici felé szemv.	17.15 d. u.
Teius felé gyorsv.	0.02 éjjel
Teius felé Orient-express	16.15 d. u.
Teius felé szemv.	6.20 reggel
Teius felé szemv.	12.50 d. u.
Teius felé szemv.	21.50 este
Savarsin felé vv.	13.50 d. u.
Timisoara felé szemv.	0.30 éjjel
Timisoara felé szemv.	6.30 reggel
Timisoara felé szemv.	12.30 d. u.
Timisoara felé szemv.	19.30 este
Oradea-Mare felé motoros	6.15 reggel
Oradea-Mare felé motoros	15.50 d. u.
Perjámos felé vv.	9.00 reggel
Perjámos felé vv.	17.00 délután
Pecica felé motoros	4.45 reggel
Pecica felé motoros	13.40 d. u.
Pecica felé motoros	18.00 d. u.
Brád felé szemv.	6.48 reggel
Brád felé szemv.	17.22 d. u.
Otlaca felé motoros	5.44 reggel
Otlaca felé motoros	14.08 d. u.
Cermeiu felé motoros	9.01 d. e.
Cermeiu felé motoros	13.45 d. u.
Gurahont felé gyorsmotor	19.09 este

